PEOPLE'S VOICE
The Lithuanian Twice-weekly Newspaper in Canada, Published by the Lith. Press Association, P. O. Station C., Box 1013, Toronto 3, Ont., Canada.

LIAUDIES BALSAS

Kanados Lietuvių Darbo Žmonių Laikraštis

Visų Šalių Darbininkai, Vienykitės Jūs Nieko Nepralaimėsit, Tik Retežius, O Išlaimėsit Visą Pasaulį!

Nr. 313 PENKTADIENIS, KOVO (MARCH) 17, 1939, TORONTO, ONTARIO METAI VIII

PRAGA JAU HITLERIO ARMIJOS RANKOSE!

Galutinas Demokratinės Čekoslovakijos Respublikos Sunaikinimas Jau Įvykdytas

PRAGA, Kovo 16. — Čekoslovakijos respublikos jau nebėra. Vakar nazių tankų ir kulkosvaidžių vienučių užimtoj Pragoj šiandien Hitleris iš Hradcamy pilies paskelbė, kad Bohemija ir Moravija (čekais apgyventos Čekoslovakijos dalys) pereina vokietijos globon.

Tuo pačiu laiku Vokietija tampa ir Slovakijos globėja, nes to pareikalavo Dr. Joseph Tiso, kurs pagal Hitlerio parėdymą aną dieną paskelbė Slovakijos atsiskyrimą nuo Pragos. "Aš gavau jūsų telegramą ir sulyg jūsų prašymo Slovakiją priimu Vokietijos globon," atsakė Hitleris.

Pragos gyventojai nazių kariuomenę sutiko su dideliu pasipiktinimu. Didelės minios gatvėse protestą reiškė varydamos nazius namo ir giedodamos Čekoslovakijos Himną.

Karpato Ukrainą užėmė Hungarijos armija.

Taip tai per porą dienų Vokietijos naziai sudorojo Čekoslovakijos respubliką, pasigrobdami Moraviją ir Bohemiją su 7,000,000 gyventojų. Slovakija su 2,450,000 gyventojų taipgi pereina į nazių globą.

Čekoslovakijos armija panaikinama. Visą tvarką pradeda vesti naziai. Sakoma, kad jau 4,000 žydų ir komunistų ir socialistų iš Pragos išvežta į Vokietiją, į koncentracijos stovyklas.

30,000 žydų ir socialdemokratų, kurie planavo emigruoti, netikėtai buvo užklupti ir pateko į nazių rankas.

Daugelis pragiečių nusižudę, o ypatingai žydų.

Žydams advokatams uždrausta praktikuoti savo profesiją.

Pragoj yra apie 30,000 Vokietijos kareivių bei smogikų.

Nazių armija užėmė keturius svarbiausius aerodromus ir juose esamus orlaivius. Naziams tenka visi Čekoslovakijos ginklai, amunicija ir ginklų bei amunicijos fabrikai. Esamų ginklų užteksią apginklavimui 40 divizijų.

BERLYNAS, Kovo 16. — Užsienių diplomatų rateliai spėlioja, kur bus sekantis Hitlerio pasisukimas. Dauguma mananti, kad seks Dancigas ir Klaipėda.

ANGLAI DAR "NEŽINO" KAS ĮVYKO ČEKOSLOVAKIJOJ

LONDONAS, Kovo 16. — Ministeris pirmininkas Čemberlenas parlamente pasakė, kad valdžia svarstanti parsikvietimą iš Berlyno savo atstovo, kad duotų raportą apie nazių užgrobimą Čekoslovakijos.

PULKININKAS DREW REIKALAUJA ONTARIJOS VALDŽIOS PANAIKINIMO

TORONTO, Ont. — Pulkininkas George Drew, nesenai išrinktas Ontarijos Konservativų Partijos vadu, Ontarijos seimelyje užgiedojo, kad jis stovi už panaikinimą Ontarijos valdžios ir atidavimą visų reikalų į stiprios federalės valdžios rankas.

Lyderšip Lygos vadas McCullagh irgi pučia tą pačią dūdą.

SKRAIDANČIOS TANKOS SUKĖLĖ SUSIDOMĖJIMĄ

LONDONAS, Kovo 14. — Iš Sovietų Sąjungos sugrįžę lankytojai sako matę kaip Sovietų dideli orlaiviai nešioja gan didokas tankas. Jie nuleidžia tankas pagalba tam tikro prietaiso, visai nesustoję lėkę. Tankose esti net po tris žmones.

Tos tankos, sakoma, labai svarbi karo priemonė. Tuo dideliai susiinteresavę kitų šalių valdžios.

Tai padaro galimu tankus perkelti prieso užfrontėn atakuoti iš pečių.

Naziai Užgrobė Buvusios Čekų Valstybės Skarbus

BERLYNAS, Kovo 16. — Naziam laimėjus ant Čekoslovakijos "protekciją" šiandien jie jau skina gautus finansinius ir ekonominius vaisius, kurie labai reikalingi didžiai pašlijusiai nazių ekonomijai.

Tie vaisiai nėra menki. Apskaitliuojama, kad Čekų Nacionaliniam banke naziai rado 2,316,000,000 kronų ($80,274,000) aukso rezervą ir 1,100,000,000 kronų ($37,400,000) užsieninių valiutų. Tai 110 milijonų dolerių grobis, prie kurio pirmiausia puolėsi aukso ir svetimų valiutų išalkę naziai.

Šale to, naziams pateko dideli žaliųjų medžiagų šaltiniai. Nuo Pragos į vakarus esanti teritorija per metus produktuoja pusę milijono tonų geležies. Kladno anglies laukai du milijonu tonų anglies. Maerich-Ostrau anglies laukai, produktuojanti nuo aštuonių milijonų iki dešimties milijonų tonų anglies per metus ir Moravijos anglies laukai, taip pat duodanti šaliai tris milijonus tonų anglies per metus. Šale šių mineralų kasmet užauga pusantro milijono tonų kviečių ir šeši milijonai tonų cukrinių runkelių. Tas viskas pateko naziams, kuo jie neapsakomai džiaugiasi.

Turčiai Nori Panaikinti Visuomeninę Radio Sistemą

OTTAWA, Kovo 14. — Kanadian Brodkasting Korporacijos valdybos pirminnikas L. W. Brockingthon nurodė, kad mokesčių už radio priimtuvus po $2.50 į metus panaikinimo reikalauja ne biednuomenė, o turčiai.

Jis mano, kad tokie reikalavimai paeina iš to, kad pas juos yra noras panaikinti CBC visai, o radio perdavimo stotis palikti privačiose rankose.

Jiem visuomeninė (CBC) sistema nepatinkanti tuo, kad ji neduodanti turčiams isimčių.

BUCHARESTAS, Kovo 16. — Rumunijos karo vadovybė, atsižvelgdama į vakarinių Ruminijos rubežių pavojų, vakar pašaukė prie ginklo šešias atsarginių kareivių klases.

Ši mergaitė, Joanne Worths, buvo nurijus tuos visus daiktus, kurie čia matomi ant stalo. Kada ji pasiskundė viduriais, gydytojas viską išėmė.

Kova Už Čekoslovakijos Nepriklausomybę Nesustos, Nurodo Eduardas Benešas

CHICAGO, Kovo 16. — Čekijos ir Slovakijos žmonės ves neatlaidžią kovą už atsteigimą nepriklausomos valstybės, pareiškė raštu čionaitiniam čekų ir slovakų susirinkimui Chicagos universiteto profesorius Eduardas Benešas, buvęs Čekoslovakijos antrasis prezidentas.

Benešo laišką peskaitė 6,000 žmonių, pirmojo Čekoslovakijos prezidento sūnus Masarykas. Benešas savo laiške, neįvardinančiai pažymėjo, kad viena tauta, dalyvavusi Municho konferencijoj išprovokavo Čekoslovakijai naujus sunkumus.

"Aš žinau, kad po to kas atsitiko, Čekoslovakijos žmonės negalėdami patys apsiginti yra verčiami pasiduoti brutalei jėgai. Bet jūs viso pasaulio čekai ir slovakai, kurie palikote laisvi, turėkite omenyje, kad kova už Čekoslovakijos žmonių buvimą žmonėmis nepasibaigė ir nepasibaigs iki nebus centralinė Europa laisva," sako Benešas.

Susirinkime dalyvavusieji vyrai ir moterys apsiliejo ašaromis, kuomet vienas iš kalbėtojų pareiškė: "Mūsų giminės, tenai gyvenantieji, jau grūdami į koncentracijos stovyklas."

Masinis susirinkimas priėmė rezoliuciją, kurią pasiuntė Francijos ir Anglijos vadams. Rezoliucijoj pasmerkiama begėdiška Čekoslovakijos išdavystė. Taip pat pasiuntė prezidentui Rooseveltui peticiją, prašančią, kad prezidentas Rooseveltas paskelbtų pasauliui, jog Jungtinės Valstijos nesankcijuos nazių invazijos pripažinimu čekų tėvynės ir demokratiškos respublikos sunaikinimo.

Buvęs Čekoslovakijos ministeris Anglijai, Jan Masarykas, kuris su Benešu po pirmojo Čekoslovakijos padalinimo laisvai išvyko istrėmiman, pareiškė, kad už Čekoslovakijos išdavimą ateityje užmokės Anglija ir Francija.

TORONTO. — Pradėjo kursuoti orlaiviai, kurie per 12 val. nuskrenda į Vancouver.

NIKELIO KOMPANIJA PELNĖ $32,399,470

SUDBURY, Ont. — Tarptautinė Nikelio Kompanija (INCO) 1938 metais gavo pelno $32,399,470, neskaitant $8,732,256 sumos, kuri buvo paskirta mašinerijos nusidėvėjimo išlaidų padengimui.

Buvo pagaminta ir parduota 164,378,245 svarai nikelio, 292,129,727 svarai vario, 82,086 uncijos aukso, 2,470,509 uncijos sidabro ir 193,193 uncijos platinos.

Centralinė Unijų Taryba Reikalauja C.I.O. ir A.D.F. Vienybės

MINNEAPOLIS, Minn., Kovo 14. — Šio miesto Centralinė Darbo Unijų Taryba, kurion susidėję visos miesto unijos, priėmė rezoliuciją ir pasiuntė CIO ir ADF komisijoms, kurios veda vienybės derybas. Rezoliucija reikalauja CIO ir ADF vienybės. Jos kopijos pasiųsta ir ADF prezidentui Green ir CIO vadui Lewis.

Ši rezoliucija juo labiau svarbi kad tai ADF unijų valios išreiškimas.

Komisijos dabar laiko posėdžius New Yorke. Komisijos gauna daugybę rezoliucijų ir telegramų dėlei vienybės.

ČEKOSLOVAKIJOS UŽGROBIMAS NEKENKS KULKOSVAIDŽIŲ GAMYBAI

OTTAWA, Kovo 16. — Kanados apsigynimo ministeris pareiškė, kad Skoda fabrikų patekimas naziams nepakenks Toronte gaminamų 7,000 Bren tipo kulkosvaidžių gamybai.

Skoda fabrikų kulkosvaidžių patentus Kanados apsigynimo ministerija gavus ne iš Skoda fabrikų, bet iš Anglijos Karo ministerijos. Todel naziai nei negalį sutrukdyti tų kulkosvaidžių gaminimą Kanadoje.

Rooseveltas Reikalauja Daugiau Skirti Pinigų Šalpoms ir Darbams

WASHINGTON, D. C., Kovo 15. — Prezidentas Rooseveltas informavęs demokratų vadus kongrese, jog jis išnaujo kels reikalavimą paskyrimo šalpoms ir darbams pusantro šimto milijonų dolerių, nes reikalas yra daug didesnis, negu išneša paskirti fondai.

Jis reikalavimas jau buvo pirmiau įteiktas, bet senatas atmetė jį vieno balso dauguma.

New Deal demokratai ir abelnai progresyviai dabar veikia, kad jis praeitų atstovų bute, paskui vėl eis į senatą.

Priešingi šiam sumanymui atvirai nekalba, kad jie nepaiso bedarbių, bet sako jie norį taupyti pinigus. Jie stoja neva už "ekonomiškumą."

Administracijos šalininkai tikisi šiuo tarpu gauti ir senate daugiau balsų, nes atmetus šį reikalavimą pirmiaus, daugelis balsuotojų smerkė savo senatorius už balsavimą prieš. Kai kurie jau pasižadėjo antru kartu balsuoti už.

Roosevelto šalininkų viltys pakilo kuomet jiems pavyko gan gerai susirikiuoti demokratus už sumanymus apsaugai Pietų Amerikos.

Užsienio Santykių Komiteto pirm. sen. Pittman įteikė bilių šiai komisijai, o jai užgyrus eis kongresui.

Bilius nusako, jog Pietų Amerikos respublikos gali pirktis iš Jungtinių Valstijų laivų, amunicijos ir ginklų. O suteikus gerus kreditus, šalys galėtų gerai apsiginkluoti.

SAKO WINDSORĄ NUŽUDĘS MACDONALDAS

TORONTO, Ont. — Net penki liūdininkai pripažino, kad Jimmie Windsorą nužudė Donald (Mickey) MacDonald.

Edward Warner ir jo žmona, Windsoro sesuo, buvo pas Windsorą, kada jis buvo nušautas. Jie šoviką pažinę iš paveikslo.

Eve Curie, duktė Mme. Marie Curie, radiumo išradėjos, kuri važinės po Ameriką su lekcijomis tuo klausimu.

Musolinis Hitlerio Metodu Nori Įkurti "Autonominę Valstybę" Adriatikos Pajūry

ROMA, Kovo 16. — Musolinio laikraštis "Il Popolo de Roma," sveikindamas Hitlerio įžengimą į Pragą, pareiškė, kad šio fašistinio laikraščio korespondentas Belgrade sužinojo, jog ir Jugoslavijoje gyvenantieji kroatai jau prašą nepriklausomybės. Esą kroatai, kaip ir slovėnai, pareikalavę atskiros kroatų armijos ir "autonominės valstybės."

Fašistinis laikraštis reikšdamas savo nuomonę, kuri galimai neužilgo bus fašistų plačiai populiarizuojama, pažymi, kad šiaurvakarinėj Jugoslavijoj, prie Italijos rubežių, jau senai eina kova už Kroatijos autonomiją. Iš to aišku, kad tos "autonominės valstybės protektorium" turėsiąs būti ne kas kitas, o Musolinis — išeina pagal laikraščio paduotą mintį.

Kita, iki 1935 metų Jugoslavai dažnai kaltindavo Italijos fašistus už mėginimus atplėšti Kroatiją nuo Belgijos. Italija visuomet globojo teroristus, vedančius Jugoslavijoj teroristinius darbus. Šie, Italijoj globojami teroristai 1934 m. spalių 9 dieną, Marseiles mieste, Francijoj, nužudė Jugoslavijos karalių Aleksandrą.

Kadangi Jugoslavija yra trilypė — serbų, kroatų ir slovėnų — karalystė, tai jos sudemoralizavimui yra palankios sąlygos. Katalikų kroatų skaičius siekia tris milijonus, tai juos labai lengva atplėšti iš keturiolikos milijonų žmonių tarpo ir pagaliau galima siekti to, ko pasiekė Hitleris "bevaduodamas" Sudetus.

Francijos Žmonės Reikalauja Daladierio Valdžios Nuvertimo

PARYŽIUS, Kovo 16. — Visoj Francijoj šiandien padidėjo agitacija už įsteigimą koalicinės valdžios, kuri būtų pajėgi sudaryti tvirtą frontą prieš Vokietiją.

Nazių įsiveržimas į Čekoslovakiją, išrodo, sukrėtė įvairius Francijos žmonių sluoksnius. Jeigu pereitą savaitę kaikurie Francijos politikai dar žiūrėjo į nazius draugiškai ir tikėjosi, kad dar bus galima su jais susitarti del taikos Europoje, tai dabar į juos žiūri kaip į didžiausius taikos priešus.

Galingą socialistų-komunistų bloką parėmė beletas nepriklausomų partijų ir ši didžioji jėga pradėjo reikalauti Daladierio-Bonneto valdžios pasitraukimo, nes ji nuvedė Franciją apgavingo saugumo padėtin. Atrodo, kad socialistai su komunistais Daladierio valdžią išspirs.

Net ir dešinieji numato Francijai pavojų. Tačiau jie reikalauja, kad visos partijos vienytųsi aplink Daladierį. Pats Bonnetas sutinka, kad Municho politika jau sugriuvo ir esą reikia politiką vesti Rusijos-Lenkijos sąjunga ir tuo pačiu laiku stengtis laimėti draugystę su Italija, kad susilpninus Italijos-Vokietijos kooperaciją.

Socialistai su komunistais netiki tokios politikos pasisekimu ir reikalauja Daladierio valdžios pasitraukimo.

RASTA AKMENS GADYNĖS STUBELĖS SOV. SĄJUNGOJ

LENINGRADAS. — Geologai atrado 8 stubeles, kurios manoma bus liekana dar akmens gadynės žmonių, apie 30,000 metų atgal. Jos atrasta netoli miestuko Kostenka. Jose taipgi rasta ir įvairių įrankių tos gadynės žmonių.

Drg. Janausko Maršrutas Gerai Vyksta

Drg. Z. Janauskas, maršrutuojąs po J.A.V., vėl prisiuntė iš Brooklyno du nauju skaitytoju, šešis atnaujintus ir $30.75 surinkęs aukų. Rašo, kad kur tik teko apsilankyti, visur buvo mielai sutiktas ir abelnai maršrutas sekasi gerai.

Tūkstančiai Veteranų Virs Karaliaus Sargais

TORONTO, Ont. — Kanados atsarginių karių sąjungos majoras Medland nurodė spaudos atstovams, kad gegužės 22 dieną, Anglijos karaliaus ir karalienės atsilankymo proga, veteranų sąjunga išstatys tarp North Toronto stoties ir miesto rotušės nuo 12,000 iki 15,000 veteranų.

Sako, šie veteranai tvarkysią trafiką, kuris padidėsiąs karališko vizito proga. Veteranai bus suorganizuoti pilnoj karinėj tvarkoj ir saugos mažiausį pasijudinimą.

Pirm karaliaus atsilankymo į Torontą ir kitas vietas, šias vietas atlankys karališkos policijos saugumo ekspertas Abbott ir apžiūrės, kad karaliui su karaliene nebūtų jokio pavojaus. Abbott aplankys ir Jungtines Valstijas ir ten užtikrins karaliui saugumą.

Sovietų Pavilijonas New Yorke

Būsimosios Pasaulinės Parodos vietoje New Yorke visu smarkumu statomas Sovietų Sąjungos pavilijonas. Tai bus didelis, apskritas, su plačiu įėjimu, 10,000 ketvirtainių metrų užimantis pastatas.

Pavilijono metaliniai rėmai jau beveik baigti. Jau atvežta iš Sovietų Sąjungos du laivai geriausios rūšies marmuro ir granito. Šiais akmenimis bus papuoštas pavilijonas. Pavilijoną stato viena iš didžiausių Amerikos firmų. Jo išpuošimui, išdekoravimui ir paties darbo prižiūrėjimui atvyko į New Yorką Sovietų architektų ir inžinierių grupė.

Sovietų pavilijonas bus vienas iš puikiausių pastatų Pasaulinėje Parodoje. Jame atspindės Sovietų industrijos, agrikultūros ir kultūros atsiekimai.

Liaudies Balsas

KANADOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS, LEIDŽIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS. IŠEINA DU KARTU Į SĄVAITĘ.

Prenumeratos Kaina:

Kanadoj ir Didžiojoj Britanijoj metams $3.00; pusei metų $1.50. Visur kitur metams $3.50; pusei metų $1.75. Atskira kopija 5 centai.

Pašto perlaidas (Money Orders) išrašykite Liaudies Balso vardu:

LIAUDIES BALSAS

P. O. Station C, Box 1013. Toronto 3, Ontario, Canada.

Tai Tokia Čemberleno Įsteigta "Taika"

Kada Čemberlenas ir Daladje atidavė Vokietijos naziams Sudetiją, buvo aiškinama, kad tas padaryta tikslu įsteigti Europoj taiką. Girdi, dabar bus taika, nes Hitleris prižadėjo daugiau nebereikalauti. Bet ką mes matome dabar? Kas dabar vyksta Čekoslovakijoj?

Hitleris privertė Čekoslovakiją pasirašyti mirties dekretą. Jis ne tik sudraskė Čekoslovakijos valstybę į kelias dalis, bet dar rengiasi užimti visą Čekoslovakiją. Šiuos žodžius rašant Hitlerio kariuomenė užėmė Maehrisch-Ostrau miestą, Čekoslovakijos geležies gamybos centrą. Kuomet šiuos žodžius skaitysite, veikiausiai Hitleris bus užėmęs Brno, Iglau ir Pilsen miestus, Čekoslovakijos ginklų gamybos centrus. Čekoslovakijos valdžia, matydama, kad nebus kam užstoja, sutiko savo armiją paleisti ir pasiduoti Vokietijai. Kitais žodžiais sakant, likti Vokietijos kolonija.

Taip tai Hitleris pildo prižadus daugiau nieko nereikalauti.

Anglija ir Francija taipgi nepildo savo prižadų. Jos sakė, kad naujus Čekoslovakijos rubežius garantuoja. Gi dabar, kada Hitleris baigia Čekoslovakiją draskyti ir pasigrobti, Anglija nei pirsto nepakelia. Kada Čekoslovakija nenorėjo pasiduoti, tuomet Čemberlenas lakstė pas Hitlerį, siuntinėjo Čekoslovakijos valdžiai ultimatumus. O dabar, kada reikia pildyti duotus prižadus, jo nėra. Jis dabar tylė, kaip nebilis. Jis dabar perdaug užimtas Ispanijos reikalais. Mat tenai reikia ką nors daryti, kad greičiau pasmaugti tą šalį ir atiduoti Musoliniui.

Tik keli mėnesiai tepraėjo, o jau viešai paaiškėjo, kad Čemberleno politika taikai netarnauja. Priešingai, ji padeda agresoriams grobti silpnesnes šalis ir tokiu būdu stiprintis karui už persidalinimą pasaulio. Tokia politika veda prie baisiausių skerdynių, kokių istorija dar nežino. Apsidirbęs su Čekoslovakija, pasigrobęs Čekoslovakijos ginklų fabrikus, Hitleris pasijus užtektinai galingu statyti ultimatumus ir kitoms šalims. Pamatysit, jis ir jo pagelbininkas Musolinis tuojaus pastatys ultimatumą Francijai.

Socialistinės Šalies Produkcija Krizio Nejaučia

Iš draugo Stalino raporto, išduoto Aštuonioliktam Sovietų Sąjungos Komunistų Partijos Kongresui, matosi, kad Sovietų Sąjungos produkcija jokio krizio nejaučia. Sovietų Sąjungos produkcija nuolatiniai kyla ir kyla.

Sulyg draugo Stalino raporto, pereitais metais Sovietų Sąjungos produkcija stovėjo 477%, palyginus su 1929 metų 100%. Tuo tarpu Suvienytų Valstijų produkcija 1938 metais siekė 75% 1929 metų produkcijos. Tik Vokietijos ir Japonijos produkcija prašoka 1929 metų produkciją. Mat tos šalys veda pasiutusį apsiginklavimą. Jeigu ne apsiginklavimas, visos kapitalistinės šalys būtų labai susmukusios, kas liečia produkciją.

Kodel Sovietų Sąjungos produkcija nuolatos kyla, o kitų šalių stovi veik ant vietos, nors ir kitos šalys ginkluojasi nei kiek nemažiau už Sovietų Sąjungą? Todel, kad Sovietų Sąjungoj gaminama del žmonių, o kapitalistinėse šalyse del pelno.

Sovietų Sąjungoj gamyba organizuota, planuota, paremta ant žmonių reikalų. Tenai gaminama tiek, kiek išgalima. Kiekvieni metai daugiau pagaminama todel, kad su kiekvienais metais Sovietų Sąjungos jėgos didėja ir gerėja. Kas met vis daugiau darbininkų baigia įvairias techniškas mokyklas. Kasmet vis daugiau darbininkų prasilavina geriau darbą atlikti. Tuo pačiu laiku vis daugiau įsigyjama fabrikų ir visokios mašinerijos, kuri pakelia darbininkų darbingumą. Jeigu Sovietų darbininkams ir kolektyviečiams dar ko nors trūksta, tai ne delto, kad kas nors tuos daiktus būtų susigrobęs, bet delto, kad jų jėgos dar neišgali pagaminti. Per trečią penkmetį visi trukumai bus nugalėti.

Kapitalistinėse šalyse darbininkų užtektinai. Mašinerijos taipgi netrūksta. Tačiau jaučiamas didelis nedateklius įvairių daiktų. Tai vis delto, kad gamybos priemonės saujos kapitalistų rankose. Darbininkams reikia įvairių daiktų, bet jie neturi pinigų. O kadangi jie neturi pinigų, tai tie, kurie turi pasigrobę gamybos priemones, negamina, fabrikus leidžia tik po kelias dienas į savaitę, o apie naujų fabrikų statymą negali būti nei kalbos, nors kapitalo del statybos ir žalios medžiagos yra užtektinai. Pavyzdžiui, Kanados bankuose guli 16 bilijonų dolerių susikaupusio kapitalo, kuris laukia, kad kas nors jį panaudotų kokiai nors gamybai. Jei ne valdžių vedami darbai, kapitalistinėse šalyse būtų baisus krizis. Pavyzdžiui, Suvienytose Valstijose valdžia parūpina darbą keliems milijonams darbininkų.

Vienintėlis šaltinis susikaupusiam kapitalui šiuo laiku yra valdžių paskolos. Šiuo laiku visos valdžios, federalės, provincialės ir kitos skolina dideles sumas vedimui viešųjų darbų, apsiginklavimui ir t.t. Bet ir šis šaltinis neilgam. Ginklavimasis tęstis visą laiką negalės. Be to, viešiems darbams taipgi ateis galas, nes paskola ne žaizda, neužgys. Už paskolą reikia mokėti didelius procentus. Greitu laiku tie procentai virs nebepakeliama našta.

Socialistinėj šaly visai kiti popieriai. Tenai kapitalas į kelių asmenų rankas nesikoncentruoja. Nuo pragyvenimo atliekamus pinigus visuomenė naudoja plėtimui gamybos.

Juos Laukia Šušnigo Likimas

Generolai Kasado ir Miacha ir kiti, nuversdami Negrino valdžią matomai manė prisigerinti Frankui it tokiu būdu išgelbėti savo kailį. Bet neatrodo, kad jiems pavyks. Burgos radio stotis pranešė, kad Franko valdžia nematanti jokio skirtumo tarp komunistų ir "apsigynimo" tarybos pasekėjų. O jeigu taip, tai aišku, kad Frankas su tais išdavikais juokų nekrės. Veikiausiai su jais bus pasielgta taip, kaip buvo pasielgta su Šušnigu.

Istorija jau daug kartų patvirtino, kad pardavikai susilaukia nei kiek ne geresnio galo, kaip ir parduotieji. Kuomet jų patarnavimas pasibaigia, jie būna arba sunaikinami, kad neiškiltų pačių papirkėjų planai, arba nustumiama kur į užkampį.

Išdavikų gyvenimas labai negarbingas. Jų negerbia ne tik tie, kuriuos jie išduoda, bet ir tie, kurių naudai išduoda savo pasekėjus.

"Iš jūsų menki kavalieriai! Štai tik jis vienas suprato reikalą šokti į vandenį, kad išgelbėti mane."

APŽVALGA

Draugas Tim Buck Sako Naujos Demokratijos Judėjimas Remtinas

Draugas Tim Buck, generalis Kanados Komunistų Partijos sekretorius, kalbėdamas penkiolikos metų partijos gyvavimo sukaktuvių paminėjime, pareiškė, kad naujos demokratijos judėjimas, organizuojamas Hon. W. D. Herridge, yra remtinas.

Šis naujas judėjimas, Tim Buck sako, nėra joks socialistinis judėjimas, bet jis siekia žmonių būvio pagerinimo esamose sąlygose.

Mr. Herridge, sako Tim Buck, tiki, kad galima šią sistemą dar perreformuoti ir jos gyvenimą pratęsti. Toks manymas veda prie plėtimo demokratijos ribų.

Kita pusė, reakcionieriai, kurių vardu kalba McCullagh, nori kapitalizmą gelbėti kitu būdu, fašistiniu būdu. Kuomet Herridge mano reikia žmonių teises praplėsti, parlamentą užpildyti liaudies atstovais, tai McCullagh reikalauja didesnės valdžios centralizacijos ir didesnių valdžiai teisių. Jis nori, kad provincialiai seimeliai būtų panaikinti, kad federalė valdžia būtų griežtesnė, turinti teises leisti daugiau parėdymų.

Profesorius Apie Socialistus Ir Komunistus

Čikagoj išeinas lietuvių dienraštis Vilnis rašo:

Profesorius J. B. S. Haldane, žymus Anglijos intelektualas, filozofas, sako, kad fašizmas pastumėjo jį atkeisti pirmesnį nusistatymą.

"Aš buvau švelnus socialistas, tikėjau, kad būtų gerai, jei valdžia paimtų stambias, monopolines industrijas į savo rankas. Bet politikos aš serioziai neėmiau."

Hitlerio agresijos žygiai sujudino šį intelektualą. Jis stojo veikti demokratijos gynimui. Jis nuvyko Ispanijon ir štai kaip ten jam dalykai pasirodė:

Anarchistai atsidavę, bet nevykusiai, neorganizuotai veikia.

"Socialistai ir liberalai geriau organizuoti už anarchistus, bet jie nemato toliau savo nosies. Jie tikėjo, jog Anglijos valdžia tikrai priešinga intervencijai."

"Tas "prieš-intervencinis" komitetas buvo tik maska. Jo tikras tikslas buvo sulaikyti pagalbą respublikai, kad fašistai laimėtų.

Profesoriui teko dirbti ir su komunistais ir jis sako:

"Komunistai gi, ką aš greit patyriau, turi teoriją, kuri apsaugoja juos nuo daugelio klaidų, ne vien dideliuos, bet ir mažesniuos dalykuos. Faktinai, aš greit patyriau, kad jeigu nori ką atlikti, turi priimti Komunistų Partijos liniją — taip Ispanijoj, taip ir Anglijoj."

Pirmiau profesorius Haldane kaip ir spyrėsi nuo komunistų, bet patyrė, kad žmonės, kurie sulaikė jį nuo komunistų, kuriuos jis laikė komunistais, fakte nebuvo komunistais, o šiaip intelektualai, kurie mano, jog marksizmas yra graži teorija, bet toliau to ir neina.

Dirbdamas su komunistais, jis visai ką kitą patyrė. Sugrįžęs iš Ispanijos jis veikia su komunistais.

Jis stebisi, kad veikdamas politiniam darbe, ir mokslinėmis tyrinėjimais neatsilieka. Tas veikimas ir ypatingai marksistinis supratimas, padeda jam mokslo darbuose.

Tai pavyzdis daugeliui intelektualų.

Clark Gable ir Carole Lombard, Hollywoodo artistai, kurie žada greitu laiku vestis. Gable kelios dienos atgal persiskyrė su savo žmona. Hollywoodo artistai labai dažnai viena dieną persiskiria, o kita vedasi vėl.

Koks Skirtumas

Detroit Times Kanados laidoj įtalpino Miss Rose Mackenberg straipsnį apie jos patyrimus esant privačiu detektivu. Tarp kita ko, ji rašo:

Po dešimties metų patyrimo darbe privataus detektyvo, dirbusio del komercinių agentūrų, advokatų ir apskričių prokurorų, aš manau — nors aš darbavaus ir gemblerystės, plėšikavimo, juodrankystės ir žmogžudystės atsitikimais — kad biauriausiais kriminalistais Amerikoje yra šarlatanai, kurie apgaudinėja ir apiplėšia širdgėlos suspaustas savo aukas vardu jų brangiųjų, mirusių.

Šitie apgaudinėtojai, kurie stengiasi pasislėpti po spiritualizmo maska, yra ypatingos rūšies raketieriai. Paprastas gengsteris savo auką užpuola fiziniai ir viešai. Gi šitie raketieriai, atiduodant jiems kreditą už jų gudrumą, užpuola ant jų aukų sielų. Jie tuos prakeiktus prasimanymus vykdo slaptai ir atsargiai, todel jie retai sučiumpami ir dar rečiau nubaudžiami.

Ji nupasakojo, kad jai tekę daugelį jų sugauti ir pasiųsti už grotų.

Tie raketieriai apgaudinėją žmones atkviesdami mirusiųjų dvasias iš "ano gyvenimo" ir suteikdami progą gyviesiems su jomis pasimatyti ir pasikalbėti. Tokiu būdu jie iš tamsių žmonių prisirenka nemažai pinigų.

Kadangi tokie užsiėmimai skaitomi kriminališkais prasižengimais, aišku, iš to išeina išvada, kad joki pasimatymai su dvasiomis negalimi. Tai prasimanymai.

Bet ar ne tas pats įvyksta, kai kuris nors kunigas už kelis dolerius atlaiko mišias už mirusį, sakydamas, kad tos mišios sumažins jo sielos kančias?

Ar ne apgavystė, kuomet kunigai už pinigus pardavinėja visokias malones ir griekų atleidinėjimus?

Pagaliaus, ar ne krikščionybės tėvai yra išgalvoję apie visokius pasimatymus su dvasiomis? Tokių pasakų buvo prirašyta labai daug.

Niekas negali užgirti tokių žmonių, kurie žmones apgaudinėja spiritualizmu. Bet negalima nutylėti nieko nepasakius ir apie tuos, kurie visokius atlaidus pardavinėja viešai. Mokslas tokių atlaidų nepripažįsta.

Laisvamanių Etinės Kultūros Dr-jos Kupiškio Skyriaus Atsišaukimas

Lietuva rubežiuojasi su galingomis valstybėmis ir kiekviena jų tyko Lietuvą praryti. Jei Lietuva nori išlaikyti nepriklausomybę, turi pirmiausiai pakilti kultūriškai. Norint pakilti aukštai kultūriškai, reikia išmokti laisvai galvoti — pasiliuosuoti nuo fanatiškumo ir visai atsikratyti klerikalizmo. Kovai su klerikalizmu, skleidimui apšvietos ir lavinimui laisvai galvoti yra susiorganizavusi Laisvamanių Etinės Kultūros Draugija. Tos organizacijos Kupiškio skyrius steigia laisvas kapines, rengia paskaitas, įkūrė biblioteką ir taipgi rūpinasi pastatyti Liaudies namą.

Beveik vien amerikiečių pinigais kapinėms nupirkta žemė, bet dar stoka lėšų jų aptvėrimui. Biblioteką reiktų papildyti knygomis ir jas apdaryti. Mes patys be savo brolių ir seserų amerikiečių tą padaryti neįstengsime. Nors ir Amerikoje dabar sunkūs laikai, bet visgi mes manome, kad jūs daugiau galite. Be to, Jūs geriau suprantate kultūrinius reikalus, negu mes; Jūs padarėte iniciatyvą pastatyti Kupišky Liaudies Namą, įsteigti bibliotekę; mes tikimės, kad Jūs nesustosite pusėje kelio; varysite tą darbą iki galo. Juk Kupiškis yra narys Lietuvos — Jūsų motinos, kurią Jūs slaugote, rėmėte visokiais būdais ir pastatėte ant kojų — padarėte nepriklausomą. Bet ją dar neiš prususią — neišsimiklinusią užpludo klastingi jėzuitai — juodasis internacionalas — galingas klerikalizmas ir kaip voras musę, taip jis Lietuvą, susukęs į savo žabangas ir padarė ją savo nuolankia verge.

Jūs pagelbėkite pastatyti Kupišky Liaudies namą — kultūrinį židinį, kurio galingi spinduliai išsklaidytų tamsų klerikalizmo rūką, pasidarytų Kupiškis šviesus ir skleistų jo šviesą po visą Lietuvą, kitaip sakant, Kupiškis liktų pavyzdžiu kitiems visiems Lietuvos miesteliams ir miestams.

Laisvamanių Etinės Kultūros Draugijos Kupiškio Skyriaus Valdyba:

P. Vaitiekunas, pirm.,
Kazys Ječius, sekret.,
J. Apšega,
P. Guva,
M. Juodviršis.

Nuo Redakcijos: — Šitą kupiškėnų atsišaukimą mums prisiuntė Dr. A. L. Graičiūnas, 3310 So. Halsted St., Chicago, Ill. Savo priede prie atsišaukimo Dr. Graičiūnas sako: **"Man pasilieka tik iš savo pusės maldauti Jūsų — neatsisakykite tiems gražiems ir našiems darbams piniginės paramos, kad ir mažiausia suma pinigų bus priimta ir nuo širdies paačiuota viešai per laikraščių skiltis."** Pinigus siųsti jam, o jis juos persiųs į Kupiškį.

ŠYPSENOS

Negudri Ant Pirštų, o Gudri . . .

Jokūbas: — Negudria mergina skaitosi ta, kurios visa laimė priklauso nuo jos pirštų.

Antanas: — O gudria mergina skaitosi ta, kurios laimė priklauso nuo jos kojų.

Pasivėlino Ateiti

Burdingierius: — Labai gaila, kad aš neapsigyvenau pas jus pora savaičių anksčiau.

Šeimininkė: — Labai ačiū už tokį išsireiškimą. Tas duoda suprasti, kad tamstai čia patinka.

Burdingierius: — Aš turiu mintyje visai ką kitą. Matote, jeigu būčiau anksčiau apsigyvenęs, šitie kiaušiniai būtų buvę daug šviežesni.

Nenori Matyti

Kunigas: — Man nesuprantama, kodel tamstos žmogus visuomet išeina iš bažnyčios, kuomet tik aš jeinu į bažnyčią.

Moteris: — Jis sako, kad nuo to laiko, kada tėvelis mus suvinčiavojai, jis kaž kodel negalįs į tamstą žiūrėti.

Keistas Mokytojas

Valiukas: — Mano mokytojas labai keistas.

Tėvas: — Kodel?

Valiukas: — Jis visuomet skolina mano peilį, kad paaštrinti savo paišelį ir paskui duoti blogą pažymėjimą.

Juokdario Pastabos

Merginos, kaip ir tos šnekančios lėlės, kai tik paspaudi, visuomet kvaksi.

* * *

Nudistų kempė yra tokia vieta, kur lapu prisidengusi mergina skaitoma perdaug apsirengusia.

* * *

Seniau būdavo bučkis seka paskui gražų pasikalbėjimą merginos namuose, o dabar pasimatymas seka gražų bučkį.

PASTABOS

Šias pastabas rašau Laisvės ofise. Mano maršruto pradžia yra gana pasekminga. Pirmojo sustojimo punktas buvo Rochesteryje. Draugai rochesteriečiai labai malonūs ir draugiški. Turi nuosavą gražią salę su gėrimų bufetu, kur susirinkdami linksmai laiką praleidžia ir pasivaišina.

Šiuo laiku veikimas eina kiek lėčiau, nes jų choras neribotam laikui yra paėmęs poilsį. Jų choras yra aplankęs artimiausias kolonijas ir pernai metais koncertavo Toronte.

Būtų labai gaila, jei choristai pamėgtų perdaug ilsėtis.

* * *

Liaudies Balsui sukelta ligi 30 dolerių, kas rodo, kad rochesteriečiai įvertina jį ir visados stengiasi būti kanadiečių geri draugai ir kaimynai.

Bet dar ne viskas. Rochesteriečiai nusitarė ruošti Liaudies Balso naudai parengimą, kurio programą išpildyti kvies torontiečių Bangos chorą.

Progresyvis veikimas pas juos eina gerai. Turi gabių ir veiklių draugų ir draugių, taipgi gabių ir darbščių šeimininkių.

Liaudies Balsu daugiausia rūpinasi ir veikia drg. R. Barauskas (Braus).

Jis nuolatinis ir atsidavęs Liaudies Balso draugas. Pas jį, kaip pas tikrą brolį, išgyvenau Rochesteryje būtą laiką.

Draugas Malinauskas išrūpino nemokamą kelionę į New Yorką. Tą įvykdyti pagelbėjo draugas Stanley.

* * *

New Yorko požemiuose du kartu paklydęs, trečiuoju kartu pasiekiau Brooklyną. Užėjęs į Laisvę radau draugą Pruseiką, Vilnies redaktorių besiruošiantį išvykti. Jis čia darbavosi dienraščio Vilnies reikalais. Iš pirmo pamatymo tuojau matai, kad tai veiklos žmogus.

Gaila, neteko girdėti jo kalbant. Brooklyniečiai kalba, kad jis čia pasakė gerų prakalbų.

* * *

Susipažinau su Meno Sąjungos Centro Komiteto nariais. Jie labai įdomaujasi kanadiečių veikla, ypatingai meno srityje. Kviečia ir ragina visus kanadiečius imtis daugiau meno kurybos darbo.

Amerikiečiai mano, kad kanadiečiams reikėtų turėti savo kolonijose menininkų komisijas, kurios veiktų del lavinimo naujų rašytojų, bei dabar bandančių rašinėti paakstinimo.

* * *

Liaudies Balsas Brooklyne ir apylinkėj susilaukė gražios paramos.

Amerikiečiai Liaudies Balsą įvertina ne tik kaipo visuomeninį ir progresyvų laikraštį, bet myli jį ir pasiskaityti, nors čia lietuviškos spaudos netruksta.

LLD 1 kuopa savo susirinkime paskyrė $5.00 aukų ir suruošė prakalbas pirmadienį.

Z. J.

Klaidos Pataisymas

Lietuvių Literatūros Draugijos skyrių, tilpusį pereitam numeryje, belaužant 11 eilučių apie Montrealo kuopas buvo įterpta į Hamiltono kuopos paragrafą. Skaitant Hamiltono kuopos paragrafą, 6 eilutes perskaičius reikia 11 eilučių praleisti, o paskui jas skaityti perskaičius 2 eilutes 137 kuopos paragrafe.

Mokslas, Technika ir Įvairenybės

Netolimoj Ateityj Orlaiviai Gabensią iš Pietų Ašigalio Mineralus

Ateina dienos, kuomet orlaiviai pradėsią gabenti iš pietų ašigalio į civilizacijos centrus ant pietų ašigalio esančius gausius mineralus, sako antarktiškas lakūnas, francūzas June, kuris su Berlyno ekspedicija buvo nuvykęs į pietų ašigalį 1928 ir 1933 metais.

Jis teigia, kad tuomet jie matė dideles mineralų gyslas kalnuose, esančiuose tik už keletos mylių nuo pietų ašigalio. Tad ateinančiais metais tas lakūnas vėl keliaus su admirolo Byrdo ekspedicija į pietų ašigalį ir daugiau patyrinės tenaitinius turtus. Šį kartą jis skrisiąs iš Pietų Afrikos per 2,000 mylių pločio ir beveik tiek pat ilgio teritoriją, kurios nematė ikišiol nė viena žmogaus akis. Ekspeditoriai tikisi, kad šioj teritorijoj ir pietų ašigalio apylinkėj atrasią mineralais turtingus naujus kalnus.

Kita, ekspeditoriai tikisi, kad gerėjant oriniui susisiekimui per keliolika metų aviacija ant tiek išsivystys, jog ji pajėgs tuos mineralus pargabenti į civilizacijos centrus. Tačiau pirm galutino ištyrinėjimo ekspeditoriams reikalinga daug pinigų. Pasak lakūno, paskutinė į pietų ašigalį padaryta ekspedicija kainavo ketvirtdalį milijono dolerių. Nemažai kainuosianti ir 1940 metais būsimoji ekspedicija, kuriai fondą sukelti turėsianti visuomenė.

KARŠTAS SENIŪNAS

Francūzų kariuomenės teismas sprendė Zudhauzės kaimo seniūno bylą. Tas kaimas yra prie Reino. Čekoslovakijos įvykių metu jisai, apgalvojęs visą tarptautinę padėtį, įsitikino, kad francūzai turės kariauti. Greit atplėšė mobilizacijos įsakymą ir nusigando. Jame rašė, kad visi gyventojai, karui prasidėjus, turį tuoj išsikraustyti, nes kaimas yra Mažino linijoje ir jį tuojaus pradės bombarduoti patrankos. Žmonės susikrovė į vežimus savo mantą, išpiovė sparnuočius ir išvažiavo toliau nuo karo ugnies. Keturi Muncheno "taikos angelai" karo pabūgo ir vargšas kaimo seniūnas pateko teisman, nes atplėšė mobilizacijos voką, dar negavęs įsakymo. Atesižvelgiant į keblią tarptautinę padėtį seniūnas gavo tik 25 frankų pabaudą.

Anglai arabų delegatams rodo savo orlaivius, kad įtikinti, jog priešintis neapsimoka.

'BURIAMOJI LAZDA' NUSTEBINO POLICIJĄ

Francijos mokslininkai aiškina, ar jie turi savo rankose nepaprastą "pranašą," ar nepaprastą mistiką, ar tik taip sau žmogų, pajėgianti neva prastai atspėti. Jų galvosukiu yra tūlas Bickermann iš Rennes miesto. Šis nepaprastas tipas su kokia tai "buriamaja lazda" išaiškinęs paslaptis, kurių policija nepajėgus išaiškinti per kelis mėnesius.

Toji lazda esanti ant tiek gera, kad "veikianti" net ant žemelapio. Ta lazda pagarsėjusi sekamu būdu:

Nesenai dingęs vienas medicinos studentas. Policija ieškojo jo per kelias savaites ir nepajėgė surasti. Bickermann pasisiūlė policijai pagalbon ir tuojau per kelias valandas surado dingusio studento lavoną.

Vėliau tas "mistikas" nukreipė savo lazdą linkui kokio tai prūdo ir pasakė policijai, kad tam prūde randasi nuskendę trys lavonai. Policija užtiesė tinklus ir ištraukė vienos moteriškės ir trijų vaikų lavonus, kurių surasti policija neturėjusi vilties.

Paskutiniu atveju Bickermann išaiškinęs nepaprastą įvykį. Gruodžio 7 dieną dingęs žymus prekybininkas Raymond Frapart, važiavęs iš Paryžiaus traukiniu į Lille miestą. Policija ieškojus to prekybininko per kelias savaites ir pagaliau pasišaukus Bickermanną. Pastarasis pirmiausia pareikalavęs Paryžiaus-Lille žemlapio, į kurį gerai pasižiūrėjęs ir pagaliau su lazda nustatęs, kad prekybininko lavonas randasi netoli geležinkelio vienam prūde, kurį nurodė su savo lazda. Policija, nuvykus nužymėton vieton ir atradus Fraparto lavoną. Dabar ji tiria, ar tas prekybininkas per nelaimę išpuolė iš traukinio, ar gal kas jį nužudė, ar pats nusižudė. Kartu tiria ir Bickermanno paslaptingąją jėgą, norėdama nustatyti ar ištikrųjų jo lazda turi ką tokio nepaprasto, ar jis tiktai taip sau geras atspėjikas.

Ir Tokie Kartais Vadinami Fiziologais

Žurnalistas Halton sutiko Anglijos sostinėj austrą fiziologą Kolisko, kuris neva pasiremdamas fizikos mokslu, pasakoja apie dūšių kilnojimąsi iš vieno kūno į kitą. Esą, žmogui mirus jo "dūšelė" paklaidžiojanti kelis šimtus metų ar net tūkstančius ir paskui vėl įsikraustanti į kokį nors besivystantį naujagimį. Bet tas "įsikraustymas" būna visai priešingas buvusiai formai. Girdi, jeigu dabar gyvendamas esi naziu, tai po kelių tūkstančių metų atgimęs būsi priešingas naziams, jeigu esi neturtingas, tai atgimęs būsi turtingu ir atvirkščiai, bet būtinai atgimsi moteria, o sekantį kartą vėl būsi vyru.

Esą, jeigu tu prieš kelis tūkstančius metų buvai vergu ir numirei benešdamas prie Egipto piramidų akmenis, tai už kito tūkstančio metų jau buvai graikų princese, už sekančio tūkstančio metų — romėnų kareiviu, o dar už kito tūkstančio metų vėl kokia nors restorano pardavėja ir taip toliau.

Tokį aiškinimą jisai remia žmonių sapnais. Mat primityviški žmonės tikėjo, kad sapnavimo laiku jų "sielos" apleisdavo kūnus ir klaidžiodavo per sapną matomose vietose. Tad, girdi, tas atsitinka ir žmogui mirus.

Tas "fiziologas" su kitais tokiais studijavęs "dūšių kilnojimąsi" net 34 šalyse ir suradęs nekurias prieš šimtmečius gyvenusias "dūšias." Vienas jo pirmtakūnas suradęs gražią rusę, kuri pirm tūkstančio metų būdama vyru buvus nukankinta Ispanijos inkvizitorių.

Tą "mokslą" Kolisko vadina "metempsychoziu." Žinoma, tas "mokslas" labai žioplas, neparemtas jokiais faktais, bet kaip visi amžinojo gyvenimo skelbėjai, taip ir jis randa pritarėjų. Nes jeigu milijonams religingų žmonių patinka amžinas gyvenimas kur tai už debesų, tai kodel tūliems negali patikti toks skelbiamas gyvenimas, kuriame vieną kartą būsi vyru, kitą kartą motere, vieną kartą vergu, kitą princese ir taip toliau.

"Didžioji Volga"

Trečiosios penkmetinės plane, kurį dabar diskusuoja Aštuoniolikta sis Sovietų Sąjungos Komunistų Partijos Kongresas, yra dviejų pasaulyje didžiausių elektros stočių projektas. Šios stotys bus pastatytos prie Kuibyševo vardo miesto ant Volgos upės. Abiejų stočių pajėga sieks 3 milijonus 400 tūkstančių kilovatų valandų. Šale to, ši didžiausia pasaulyje konstrukcija išriš Volgos sričių problemą ir navigaciją Volgos ir Kama upėmis.

Sovietų Sąjungoj ši didžioj konstrukcija žinoma kaipo "Didžioji Volga." Kuibyševo vardo miestą, kuris yra didžiausias prie Volgos, supa didžiuliai plotai žemės, užauginančios milijonus centnerių grūdų, bet dažnai nukenčiančios nuo sausrų. Bolševikai, įvertindami tų rajonų derlingumą, nutarė iriguoti milijonus hektarų žemės ir tuo pačiu laiku pakeisti didžiausios Sovietų Sąjungos upės, Volgos, ir jos talkininkės Kama tekėjimo kryptį ir gilumą. Tam tikslui padarė visus reikalingus planus ir pradėjo darbą. Sulyg šių planų bus pastatytos dvi milžiniškos užtvankos, kurios pakels Volgos vagoje vandenį, kas iki nepažinimo pakeis Volgos apylinkių išvaizdą. Prie šių milžiniškų užtvankų pastatytos elektros stotys suteiks septynių milijonų arklių energiją, kuri sukdama mašinas atstos 56 milijonų žmonių rankų pajėgą. Kitaip sakant, šių dviejų stočių pajėga lyginsis visų Francijos, Šveicarijos, Švedijos ir Estonijos žmonių pajėgai, arba Italijos, Belgijos, Latvijos ir Lietuvos žmonių pajėgai.

Keli tuzinai žmonių, prižiūrėdami elektros stočių dalbas ir mygtukus, siųs į sunkia kviečių našta apkrautas Volgos apylinkes milžiniškus kiekius energijos. Tuo tarpu dirbtini lietūs iš į visas puses pratęstų kanalų ir iš plieninių kaspinų šviežins orą ir sudrėgnins tenai augančią augmeniją. Tokią drėgmę gaus 4 milijonų 500 tūkstančių hektarų teritorija, tai yra didesnė už visą Belgiją.

Dabar jau statoma grupė galingų hydro-elektros stočių ant Volgos netoli Rybinsko ir Uglič miestelių. Praeitais metais šiai konstrukcijai sunaudota 756,000 kubinių metrų cemento, tai yra du kartu daugiau, negu sunaudota prie Baltųjų-Baltijos jūrų kanalo. Rybinsko damos cemento darbai jau užbaigti ir pradedami statyti sliužai. Čionai milžiniška 15 metrų koniškos išvaizdos užtvanka nusitęsia šešis kilometrus.

Pirmu kart istorijoj statant hydro-elektros stotis panaudotas specialus cementas, kurį gamina vietoj įsteigtas cemento fabrikas. Pirma sekcija šio fabriko pajėgi pagaminti 100,000 tonų cemento.

Taip pat jau pastatyta keturi geležinkelio tiltai, o ateinančių metų vasarą ties Rybinsku Volgą perjuos didžiulis tiltas. Inžinerijos fabrikai Kramatorske, Uraluose ir kitur dabar gamina del Volgos projekto 16,000 tonų plieno betono ir daugybę reikalingų mašinų.

Paveikslas Queens Viešbučio, H anfaxe, laike gaisro. Gaisre žu vo 28 asmenys.

NIKOLAI OSTROVSKY — Iš Rusų Kalbos Vertė PETRAS

KAIP UŽSIGRŪDĖ PLIENAS

ROMANAS

(Tąsa)

— Ko tu nori? — paklausė muzikantas.

Taptalo nustojo šokęs. Aplink pasigirdo nepasitenkinusieji balsai.

— Kas tau? Kodel sustojai?

Povilas ištiesė ranką:

— Duok čionais, aš biskutį pagrajisiu.

Budenietis nepasitenkinusiai pažiūrėjo į raudonarmietį, abejojančiai nuimdamas nuo peties diržą.

Povilas priprastu jam būdu pasidėjo armoniką ant kelių. Išplėtė raukšlėtas dumples ir užtraukė.

Taptalo pagavo jam gerai žinomą meliodiją. Ir, sumosavęs rankomis, tarytum paukštis, lėkė ratu, darydamas nepaprastai stebėtinus gestus, pliaukšendamas su delnais per batų aulus, per kelius, per užpakalį, per kaktą, per padus ir ant galo per atdarą burną.

O armonika jam pritarė skardžiu paraginančiu ritmu. Taptalo apsisuko aplink, tarytum vilkelis, mėtydamas kojas, uždusęs.

— Ich, ach, ich, ach!

• • •

1920 metais birželio mėnesio 5 dieną po keletos nuožmių susikirtimų 1-moji Budenio raitijos armija perlaužė lenkų frontą tarpe 3-čios ir 4-tos lenkų armijos. Sunaikinus lenkiškas užtvaras, kurios susidėjo iš Savicko raitijos brigados, patraukė linkui Ružino.

Lenkų kariškas štabas, likvidavimui prasilaužėlių, skubiai sudarė smogiančią grupę. Penki tankai, ką tik nuimti nuo platforminių vagonų Pagrebiščio stotyje, skubėjo į susikirtimo vietą.

Bet raitijos armija aplenkė Zarudincą, iš kur buvo ruošiamas smūgis, ir pasijuto lenkų užfrontyje.

Pėdsakais 1-osios raitelių armijos vyjosi raitelių divizija vadovaujama generolo Kornicko. Jai buvo įsakyta duoti smūgį 1-jai raudonajai raitelių armijai, kuri, pagal lenkų generalio štabo nuomonę, turėjo užpulti ant svarbaus strateginio lenkų užfrontyje punkto — Kazatino. Bet tas nepalengvino padėties baltųjų lenkų. Nors rytojaus dieną jie užpildė tarpeklį pralaužto fronto, bet jų užpakalyje pasirodė tvirtas raitijos kolektyvis, kuris, sunaikinęs priešo užfrončio bazes, turėjo užpulti kieviškas lenkų grupes. Savo kelyje raudonosios raitijos divizija sunaikino visus mažesniuosius geležinkelių tiltus ir suardė patį geležinkelį, kad užkirsti kelią lenkams atsitraukti.

Gavę iš belaisvių informacijas apie tai, kad Žitomire randasi lenkų štabas, — ištikrųjų tenais buvo visą frontą komanduojantis štabas, — raudonosios raitijos vadai nutarė užimti svarbiuosius geležkelio mazgus ir administracijos centrus — Žitomirą ir Berdičevą. Septintą dieną birželio mėnesio tik ką dienai brėkštant į Žitamirą dundėjo ketvirtoji raitijos divizija.

Vienam iš eskadronų vietoj žuvusio Kaliabkovo dešiniajam flange jojo Korčaginas. Jis buvo priimtas į eskadroną pagal kolektyvį karių prašymą, kurie nenorėjo paleisti kaip gero muzikanto.

Į Žitamirą nešėsi kaip audra, sidabrine spalva žvilgančiais kardais.

Suvaitojo žemė, sudusavo arkliai, pakilo ant balnų kariai.

Greitai, greitai bėgo po kojomis žemė. O didelis miestas su sodais skubėjo pasitikti diviziją. Perlėkę per pirmąsias sodybas, įsiveržė į miesto centrą ir baisiai baugus, kaip mirtis, šauksmas "Ura!" sudrebino orą.

Nusigandę lenkai beveik neparodė jokio pasipriešinimo. Vietinis garnizonas tapo sutriuškintas.

Prisilenkęs prie arklio kaklo, lėkė Korčaginas. Šone jo Taptalo.

Povilo akyse įniršęs raudonarmietis nepasigailėtinu smūgiu nukirto nesuspėjusį nusiimti nuo pečių šautuvą legionierių.

Sudundėjo arklių kojos ant gatvės grindinio. Ir staigiai kryžkelėje — kulkosvaidis, tiesiog ant vidurio kelio. Prie jo pritūpę trys lenkai mėlynuose mundieriuose ir keturkampėse kepurėse. Ketvirtas, su auksine suraityta gyvate ant kalnieriaus, pamatęs raitelius ištiesė ranką su revolveriu.

Nei Taptalo, nei Povilas nebegalėjo sulaikyti arklių ir tiesiog puolė ant kulkosvaidžio. Lenkiškas karininkas šovė į Korčaginą. Pro šalį . . . Prazvimbė kulka pro veidą ir arklio krūtine nublokštas leitenantas tėškė galvą į akmeninį gatvės grindinį.

Toje sekundoje piktai sutratėjo kulkosvaidis. Taptalo krito pervertas dešimčių kulkų.

Povilo arklys atsistojo piestu, išgąstingai sušnarpštė ir vėjo greitumu nulėkė per sodą linkui kulkosvaidžio. Kardas įsmego į mėlyną kvadratinę kepurę.

Vėl kardas sužvilgėjo ore, gatavas nusileisti su visu smarkumu ant kitos galvos. Bet arklys atšoko į šoną.

Tarytum srauni kalnų upė išsipylė ant kryžkelės eskadronas ir dešimtys kardų sumirgėjo ore.

• • • •

Ilgas, siauras kalėjimo koridorius prisipildė šauksmais.

Kamerose, kupinai prikimštose žmonėmis su suvargusiais, iškankintais veidais, sujudimas. Mieste mūšis — argi galima tikėti, kad nežinia iš kur įsilaužę į miestą saviškiai?

Šūviai jau ant kiemo. Koridoriais bėga žmonės. Ir staigiai brangus, neapsakomai brangus šauksmas: "Draugai, išeikite."

Povilas pribėgo prie uždarų durų su mažu langeliu, į kurį buvo įsmeigtos dešimtys porų akių. Įniršusiai kirto per spyną su šautuvo buože. Dar ir dar.

— Palauk, aš ją granata, — sulaikė Povilą Mironovas ir išsitraukė iš kišenės granatą.

— Sustok, ką tu, apkvaišai? Tuojaus atneš raktus. Kur negalima išlaužti, raktais atidarysim.

Koridorium jau vedė kalėjimo sargus, pastumdami juos kojomis. Koridoriai prisipildė apiplyšusiais, nesipraususiais, apimtais beprotiško linksmumo žmonėmis.

Atvėręs plačias duris, Povilas įpuolė į kamerą.

— Draugai, jūs esate laisvi. Mes budeniečiai, mūsų divizija užėmė miestą.

Kokia tai moteris, šlapiomis nuo ašarų akimis, metėsi prie Povilo ir apkabinus jį gailiai pravirko.

Brangiau ir maloniau visų prietykių, brangiau pergalės buvo divizijos kariams paliuosuoti virš septynių tūkstančių belaisvių, kurie buvo sukimšti baltųjų lenkų į akmenines dėžes ir laukė sušaudymo arba kartuvių. Šiems kaliniams tamsi naktis iš sykio paliko šviesia, karšta saulėta birželio diena.

Vienas iš kalinių su geltonu, kaip citrinos luoba, veidu puolė prie Povilo. Pastarasis buvo Samuelis Leheris, tipografijos darbininkas iš Šepetovkos.

• • • •

Povilas klausėsi Samuelio pasakojimo. Jo veidas apsiniaukė. Samuelis pasakojo apie kruviną tragediją gimtiniam miestelyje ir jo žodžiai Povilui puolė ant širdies, kaip lašai ištirpyto metalo.

— Suareštavo jie mus nakties laiku visus ant sykio. Išdavė prakeiktasis provokatorius. Pasijutom mes naguose kariškos žandarmerijos. Jie mus, Povilai, mušė baisiai. Aš kankinaus mažiau už kitus: po pirmųjų smūgių nukritau ant grindų be sąmonės, bet kiti gavo daug daugiau. Nieko mes negalėjom paslėpti. Žandarmerija viską žinojo geriau už mus. Žinojo apie kiekvieną mūsų žingsnį.

Apart to tarpan mūsų buvo pasodintas išdavikas. Aš nenoriu pasakoti ir prisiminti apie tas dienas. Tu žinai, Povilai, daugumą iš jų. Bružakų Valę, Rozą Grioman, vos tik septyniolikos metų mergaitę, paskui Sašą

Lietuvoje

ORGANIZUOJA FAŠISTINĮ DARBO FRONTĄ

Klaipėda. — Gyvulių daktaro Neumano pavedimu Direktorijos narys Monynas organizuoja Klaipėdos krašto darbo frontą. Šiomis dienomis jis buvo sukvietęs apie 100 darbininkų atstovų ir jiems aiškino kai kuriuos kilusius nesusipratimus ir neaiškumus. Pirmiausia jis nurodė, kad į darbo frontą jau įstojo apie 3,000 darbininkų. Klaipėdos mieste bus 14 darbo fronto apylinkių. Jau nustatyta kokį mokestį turės mokėti darbo fronto nariai. Jis bus nuo 60 centų iki 12 litų mėnesiui.

Ligšioliniai darbininkų organizacijų sekretoriai atleidžiami. Atleidžiami Pannars, Seveldas, Behrendt ir kiti. Jie darbininkų organizacijose dirba nuo 1919 metų. Tik vienas buvęs darbininkų organizacijos sekretorius — Vestfalis laikinai paliktas, tačiau tik iki visos darbininkų sąjungos bus sujungtos į darbo frontą. Naujus organizacijos įstaigų tarnautojus patvirtins pats Neumanas. Jis nori, kad iki balandžio 1 d. darbo frontas jau būtų suorganizuotas.

Kalbėdamas apie darbo teisę Monynas sako, kad tuojau bus išleistas patvarkymas, kuris varžys įmones atleisti darbininkus.

SEKMINGA KOVA SU ARKLIAVAGIAIS

Kaunas. — Esamomis žiniomis 1937-1938 metais visoje Lietuvoje buvo pavogta apie 200 arklių.

Paprastai vagiami geresnieji arkliai, tačiau vagiami ir vidutiniški arba blogesni, bet vidutiniškai kiekvieną pavogtą arklį galima vertinti 500 litų, taigi susidaro apie 100 tūkstančių litų.

Kartu su arkliais nemaža pavagiama pakinktų, vežimų ir kitokio inventoriaus, tai arkliavagių padaryti ūkininkams nuostoliai viršija 100 tūkstančių litų.

Su arkliavagiais yra smarkiai kovojama. Toji kova ypač paaiškėjo paskutiniais dvejais metais, nes tik per tą laiką kriminalinė policija sugaudė ir į kalėjimą uždarė apie 130 arkliavagių.

Kadangi tiek daug arkliavagių yra sugaudyta ir į kalėjimą uždaryta, tai paskutiniuoju metu ir arklių vogimas labai sumažėjo. Pavyzdžiui, 1937 m. sausio mėn. buvo pavogta apie 20 arklių, o šiemet per tą patį laiką tik 2—3 arkliai.

Daugumas pavogtų arklių surandama ir grąžinama jų buvusiems savininkams, bet yra ir tokių arklių, kurių niekas neatsišaukia, nors aiškiai žinoma, kad jie pavogti. Tie arkliai atgabenti iš Latvijos arba Vilniaus krašto.

Prie Kėdainių kriminalinė policija ir dabar atėmė iš vieno vagies puikią veislinę kumelę, kurios dabar niekas neatsišaukia.

YRA SUMANYMAS PANAIKINTI KRETINGOS APSKRITĮ

Kaunas.—Atitinkamose įstaigose iškeltas sumanymas panaikinti Kretingos apskritį, o įsteigti Palangos arba Pajūrio apskritį ir apskritai įstaigas perkelti į Palangą. Tuo norima pagyvinti Palangos kurortą.

Kretingos miesto gyventojai, kaip antai, namų savininkai, viešbučiai ir kiti čsą labai priešingi šiam sumanymui ir jie atsiuntė Kaunan gausią delegaciją, kuri buvo priimta atitinkamų aukštų asmenų ir išdėstė savo sumetimus, kodel, būtent, Kretingos apskritis nepanaikintina ir Palangon neperkeltina.

IŠ VARŽYTINIŲ PARDAVĖ KELIOLIKĄ ŪKIŲ

Kaunas. — Vasario 21 dieną Žemės banke iš pirmųjų varžytinių buvo parduodama 51 neišsimokąs skolų ūkis, jų tarpe ir Gimbuto dvaras 107 ha, netoli Kėdainių.

Dalis ūkių savininkų susitvarkė, o 17 parduota iš varžytinių.

Gimbuto dvaras buvo įkainuotas 48,000 litų, o parduotas už 60.000 litų. Tą dvarą nupirko keturi susidėję piliečiai. Kiti ūkiai nedaug tevaržyti.

"UNZER ADOLF HITLER"

Klaipėda. — "Liet. Kel." rašo, kad kas vakarą matyt Klaipėdos gatvėmis žygiuojant smogininkus, kurie dainuoja "Unzer Adolf Hitler" (Mūsų Adolfas Hitleris) ir panašiai. Laikraštis klausia, ar Vokietijoje irgi leidžiama dainuoti svetimos valstybės dainas?

Toliau laikraštis tvirtina, kad didesnį skaičių smogininkų siųs Vokietijon, kur jie per 4-6 savaites mokysis rikiuotės ir paskui vadovaus Klaipėdos krašto smogininkų būriams ir kuopoms.

NESUPRANTAMAS PAGYVENUSIOS MOTERS PAVYDAS

Šiauliai. — Šiaulių apskrityj, Šaukėnų valsčiuj, Pusgudžių kaime gyveno Ona Bartasevičienė, apie 50 metų amžiaus. Jos vyras irgi apie tiek metų, turi tris vaikus, kurių jauniausias per 15 metų.

Taigi, toji pagyvenusi moteris įsimylėjo į savo kaimyną, jauną vyruką L. Peleckį. Peleckis pas Bartasevičius užeidavo, Bartasevičienė nueidavo pas Peleckius, bet niekas tame nematė bloga.

Bartasevičienė kartu su Peleckiu eidavo į bažnyčią, kartu grįždavo pasimeldę.

Pagaliau Peleckis pradėjo draugauti su Stase Jankaite. Pasklido kalbos, kad būsiančios vestuvės.

Vieną vakarą Peleckis su Jankaite ėjo per mišką. Juodviem beeinant iššoko iš krūmo. Bartasevičienė ir iš bonkutės sieros rūgšties pylė į Peleckį.

Taikė į veidą, bet gerai nepataikė, kluvo ant kaklo ir nudegino odą ir drabužius.

Už pasikėsinimą sunkiai sužaloti Bartasevičienė buvo patraukta tieson. Ji teisinos, kad Peleckio neužpuolus, jam nekeršijus ir keršyti jokio tikslo neturėjus, tą vakarą buvus namie, niekur iš namų neėjus.

Teisme ji įdėjo liūdytojais savo piemenį, kuris liūdyjo, kad "ciocė" tą vakarą buvus pirtyj ir namo grįžus apie 11 val. vakaro.

Teismas klausia, kodel jis, mažas būdamas, taip ilgai vakarojęs ir nėjęs gulti.

Liūdytojas atsako, kad tą vakarą skaitęs "Liet. Ūk." Dėdę Anuprą, nes tame numeryje Anupras buvęs labai įdomus. Vis delto teismas priėjo išvadą, kad Bartasevičienė kėsinosi Peleckį sužaloti, tai rodė bylos aplinkybės ir liūdytojai tai tvirtino, ją pripažino kalta ir nubaudė pusantrų metų sunkųjų darbų kalėjimo. Teisme ji buvo suimta ir nuvaryta į kalėjimą.

Nubaustoji apygardos teismo sprendimą apskundė Rūmams.

BETURČIŲ BARAKUOSE

Tauragė. — Pagal Tauragės-Šilalės vieškelį yra beturčių kolonija, kuri gyvena barakuose. Tokių barakų yra 3, kiekviename po 7 patalpas. Jie pastatyti vokiečių 1915 m. karo belaisviams. Dabar jie labai apgriuvę ir netinka žmonėms gyventi. Mažuose, sulūžusiuose, tamsiuose, drėgnuose buteliuose sukimšta 8-12 žmonių šeimos, daugiausia vaikai. Tai išbadėjusių, sušalusių, išblyškusių žmonių kolonija, o ne Potiomkino kaimai.

VISĄ DIENĄ TEISMAS SVARSTĖ KAIMIEČIŲ SU MIESTIEČIAIS MUŠTYNIŲ BYLĄ

Kaunas. — Vasario 14 d. Kauno apygardos teismas sprendė vieną didelę muštynių bylą. Į kaltinamųjų suolą buvo pasodinta keliolika Padubysio, Skubų, Kiluvos ir Žardiškių kaimo jaunuolių, o liudytojų teismas ištardė apie 50.

Šlapučių kaime, Čekiškės valsčiuj, vietos mokytoja surengė gegužinę, į kurią pasirinko daug žmonių.

Į gegužinę suvažiavo svečių ir iš toliau autobusais ir vežimais, o pėsčių suplaukė kaip į atlaidus.

Į gegužinę atvyko ir vienos formos agentas iš miestelio su savo draugais. Agentas laikė save inteligentu, jis aukšto žiūrėjo į kaimiečius, pradėjo juos pajuokti. Bet kaimiečiai nenusileido ir nutarė miestiečius "inteligentus" iš gegužinės pašalinti. Jie būriavosi, tarės, o paskui "inteligentus" pradėjo atakuoti. Muštynės labai išsiplėtė ir jose dalyvavo apie 30 vyrų.

Kova baigėsi visiška kaimiečių pergale: miestiečiai sunkiai sužeisti, peiliais subadyti ir supiaustyti krito kovos laukę.

Trys žmonės buvo sunkiai sužaloti, tai del to buvo pradėtas tardymas ir keliolika nugalėtojų patraukta tieson už sunkų kūno sužalojimą.

Vėlai vakare Kauno apygardos teisme paskelbė rezoliuciją:

K. Masteika, Vyt. Masteika ir Petras Jonaitis nubausti po pusantrų metų sunkiųjų darbų kalėjimo; A. Alesiūnas ir B. Kačiulis nubausti po 3 mėn. papr. kalėjimo; visi kiti išteisinti.

BLOGAS SUSISIEKIMAS NEMUNU

Kaunas. — Vėl prasidėjus navigacijai Nemunu iškyla jau nekartą spaudoje svarstytas klausimas: ar bus pagaliau kada nors sutvarkytas susisiekimas, kuriuo naudojas labai didelis žmonių skaičius. Dabar susisiekimą palaiką garlaiviai daugumoj statyti prieš karą, yra negreiti (16 — 20 kilometrų plaukia per 2 val.) ir visiškai netinkami naudojimui. Tai tiesiog pasenę laivai, kurie keleiviui nesuteikdami nei mažiausio patogumo krauna jų savininkams turtus. Jau būtų laikas kieno tai yra žinioje šį nenormalumą skubiai tvarkyti pastatant moderniškus, patogius ir greitus garlaivius, kuriuose keleivis turėtų bent minimalį patogumą (būtų laikraščių, elektros apšvietimas ir pan.), nes keliaujant didesnius atstumus vien tik monotoniškas ratų puškenimas atsibosta.

BĖDOS SU MIŠKO MEDŽIAGA

Marijampolė. — Apylinkės ūkininkai skundžiasi turį dvigubus rūpesčius, pirkdami miško medžiagą. Kiekvienose varžytinėse del miško medžiagos statybai, padargams ar kurui kyla tiesiog rungtynės, kuriose laimi paprastai tas, kuris pajėgia mokėti aukštesnę kainą. Vidutiniškai įvaržoma iki 200-250% nuo pagrindinės kainos. Bet pagaliau ne visada pavyksta varžytinėse nupirktą medžiagą parsivežti iš miško. Paprastai miško medžiaga saugojama, kol jos savininkas išsiima atitinkamą orderį. Atsitinka, kad ūkininkas, išsiėmęs tą orderį, vyksta tiesiog į mišką, bet jau savo pirktos medžiagos neranda. Ūkininkai pageidauja, kad, bent iki su gautu orderiu atvyks prie savo miško medžiagos, ji būtų saugojama, jei jau atitinkami pareigūnai negali užkirsti kelią nuolat besikartojančioms miško medžiagos vagystėms.

MENKI TAUTOS NAMAI

Šiauliai. — Prieš keletą metų šauliai buvo pradėję statyti moderniškus namus Aušros alėjoje ir kreipėsi į visuomenę su šūkiu "Šaulių namai," kuriems buvo ir aukų surinkta. Pradėjus statyti minėtus namus, kuriuose turėjo tilpti visuomenės susirinkimams didelė salė, staiga nutarta perleisti viską Teisingumo ministerijai, kuri įsirengė juose apygardos teismą, o šauliams pamokėjo tam tikrą sumą pinigais ir dar atidavė senus teismo namus, kurie buvo įrengti kadaise buvusiose Zubovų arklidėse. Dabar šauliai įsitikino, kad buvusios arklidės yra per menki ir nepatogūs būti nei šaulių nei tautos namais ir vėl iškėlė klausimą statyti naujus rūmus.

Grupė žmonių prie Montrealo Banko, Ottawoj, ant Rideau ir George kampo, po to, kaip du vyrai norėjo jį išplėšti. Akaunteris Young iššovė du šūviu, o paskui revolverį išmetė pro langą, delko plėšikai pabugo ir pabėgo.

Vytauto Kliubo Murzintojai

MONTREAL. — Per "Vienybę" "Svečias" mėgina save persistatyti "teisybės skleidėju" ir "širdingu" žmogumi del kliubo. Labai būtų smagu, jeigu tas "Svečias" būtų tokiu, kokiu jis save persistato.

Jisai skelbia, kad kliube priviso komunistų. Manau, kad kliubiečiai nepagailėtų jam nikelio, jeigu jisai darodytų, kad iš kliubo skelbiamas komunizmas. Daug metų prie to kliubo priklausau, bet niekados jame negirdėjau komunistinės propagandos. Galimai "Svečio" galvoj kas negerai, nes jis be jokių faktų rėkia apie "komunistinį" pavojų ir garbina "Vilniui Vaduoti Sąjungos" skyrių, nežiūrint, kad tą organizaciją patys Lietuvos tautininkai uždarė ir ta organizacija senai jau nustojo savo reikšmės.

Kame dalykas? Ko tas "Svečias" rėkia? Komunizmą kliubui primeta, tikėdamasis, kad su tuo pavyks kliubą įskysti valdžiai. Kita, "Svečias" nori būti kliubo gaspadorium, kad galėtų komanduoti kam kliubas turėtų išnuomuoti salę, o kam ne. Prie to jis dadeda tą "širdingą" pasiūlymą, iš kurio išeina, kad kliubas turi duoti veltui savo salę tai senai panaikintai organizacijai — V. V.S. Tai čia visas "Svečio" širdies gerumas. Sulyg mano nuomonės, jo šaika nori naudotis kliubo sale, o kliubui už tai nieko. Jis išmetinėja kliubui, kad jo šaikai laikant parengimą kliubo salėje, ta fašistinė grupelė gavo tiktai tris dolerius pelno. Girdi kliubas turėtų padaryti tokias sąlygas, kad vietoj trijų dolerių jo susaidė gautų nors $30 pelno. Arba, kitaip sakant, kliubas turėtų jo pasekėjus ne tik įsileisti į salę, bet dar į sterblę gerokai įpilti. Nieko sau samprotavimas, pilnai atitinka "širdingo svečio" fizionomijai.

(Nukelta ant 5-to pusl.)

Bunšaftą. Atmeni tą mūsų raidrinkį, tokį linksmą vyruką. Jis visuomet mūsų šeimininko karikatūrą nupaišydavo. Na ir štai, jis, o paskiau du gimnazistai — Novoselskis ir Tuzicas. Tuos juk žinai. Viso buvo areštuoti 29 žmonės, tarpe jų šešios moterys. Visas jas žvėriškai kankino. Valę ir Rozą išgėdino pirmoj dienoj. Iš koneveikė prakeiktieji taip, kaip kuris tik norėjo. Pusgyves jas atvedė į kamerą. Po to Roza pradėjo kalbėti pati su savim, o po keletos dienų visai pamišo.

Į jos pamišimą netikėjo, skaitė ją simuliante ir prie kiekvieno apklausinėjimo nežmoniškai mušė. Kada ją šaudė net baisu buvo žiūrėti. Visa ji buvo pajuodus nuo smūgių, akys laukinės, beprotiškos, atrodė visai senelė.

Bružakų Valė iki paskutinės minutės laikėsi gerai. Ji mirė kaip tikra karžygė. Aš nežinau, iš kur pas ją radosi ištvermės ir jėgų, bet aš negaliu pasakoti. Povilai, apie jų mirtį. Negaliu! Jų mirtis baisus žodis... Valė buvo įmaišyta į patį pavojingiausį dalyką: ji laikė ryšius su radiotelegrafistu iš lenkų štabo, ji buvo pasiųsta į apskritį del palaikymo ryšių ir prie kratos pas ją rado dvi rankines granatas ir brauninką. Rankines granatas jai įdavė tas pats provokatorius. Viskas buvo sutaisyta taip, kad ją apkaltinti bandyme išeksploduoti štabą.

Ech, Povilai, negaliu kalbėti apie praeitas dienas, bet jeigu tu reikalauji, aš papasakosiu.

Karo lauko teismas nusprendė: Valę ir du kitus — pakarti, likusius sušaudyti.

Lenkiškus kareivius, tarp kurių mes vedėm darbą, teisė dviemis dienomis pirmiau, negu mus.

Jauną būrininką radiotelegrafistą Snegurką, kuris iki karo dirbo už elektromotiorą Lodžiuj, apkaltino tėvynės išdavime ir vedime komunistinės propagandos tarpe kareivių ir nuteisė sušaudymui. Jis nedavė prašymo pasigailėjimui ir po 24 valandų buvo sušaudytas.

Per jo teismą Valę iššaukė kaipo liūdytoją. Ji papasakojo mums, kad Segurkas teisme prisipažino, kad jis vedė komunistinę propagandą, bet griežtai atmetė apkaltinimą tėvynės išdavime. "Mano tėvynė," pareiškė jis, "yra Lenkijos sovietinė socialistinė respublika. Taip, aš narys Lenkijos komunistų partijos, kareiviu mane padarė prievarta. Aš atidarinėjau akis tokiems pat kareiviams, kaip ir aš, kuriuos jūs į frontą varote. Galite mane už tą pakarti, bet aš savo tėvynės neišdaviau ir neišduosiu. Vienas dalykas nesupuola, kadangi mūsų tėvynės yra skirtingos. Jūsų — poniška, o mano darbininkiška-valstietiška. Toje mano tėvynėje, kuri bus, — aš esu giliai persitikrinęs, — niekas manęs išdaviku nepavadins."

Po teismo mus visus laikė jau vienoj vietoj. O prieš bausmę perkėlė į kalėjimą. Nakties laiku prieš pat kalėjimą pastatė kartuves; pamiškėje, biskutį toliau nuo kelio, pakriaušėje, išrinko vietą sušaudymui; ten ir gilų griovį iškasė del mūsų.

Po visą miestą buvo išklijuotas mūsų mirties nuosprendis, visiems buvo žinoma, kad apsidirbimą su mumis lenkai nusprendė įvykdyti dienos laike, kad visi matytų ir bijotųsi. Ir anksti jau iš pat ryto pradėjo jie varyti miesto gyventojus prie kartuvių. Nekurie ėjo su žingeidumu; nors ir baisu, bet ėjo. Prie kartuvių minia susirinko nepaprastai didelė. Kur tik akys nepažvelgė, visur žmonių galvos. Kalėjimas, žinai, aptvertas aukšta mūrine siena. Mums gerai buvo girdimas minios ūžimas prie kartuvių. Gatvėje, minios užpakalyje, pastatė kulkosvaidžius, raitąją ir pėsčiąją žandarmeriją suvarė iš visos apylinkės. Kareivių batalijonas apsupo visus daržus ir gatves. Nusmerktiems pakorimui iškasė duobes prie pat kartuvių. Laukėm mes savo galo tylėdami, retkarčiais pasidalindami po keletą žodžių. Apie viską išsikalbėjom dar iš vakaro, tada ir atsisveikinom. Tiktai Roza ką tai nesuprantamo šnabždėjo kameros kampelyje, kalbėdama pati su savim. Valė, nukankinta laike mušimo ir išgėdinimo, negalėjo vaikščioti ir visą laiką gulėjo. O kitos komunistės iš mūsų miestelio, apsikabinusios atsisveikino ir, neišlaikę, pravirko. Iš apskrities miesto Steponovas, tvirtas, kaip ristikas, vyras, iki jį suareštavo jis du žandaru sužeidė besigindamas, prisispyrusiai kalbėjo draugėms: "Nereikalinga ašarų, draugės! Nereikia džiūginti tuos kraujuotuosius šunis ašaromis. Vistiek mums pasigailėjimo nebus, visviena mums žūti prisieina. Mirkim, draugai ir draugės, ramiai. Atsiminkit, draugės, mirti reikalinga ramiai."

Ir štai atėjo mūsų paimti. Priešakyje kontražvalgybos viršininkas Švarkovskis, pasiutęs šuo. Kuomet jis pats nebegalėjo gėdinti, tai žandarams davė tą atlikti, o pats per šalį žiūrėdamas gerėjosi. Nuo kalėjimo iki pat kartuvių padarė iš žandarų koridorių. Stovėjo tos "kanarkos," kaip juos pavadino del jų geltonų ekselbantų, su plikais kardais.

Išvarė mus iš kalėjimo daužydami buožėmis, atidarė kalėjimo vartus ir nuginė tiesiog prie kartuvių. Visus sustatė prie pat kartuvių, kad mes matytumėm, kaip mūsų draugai miršta. Kartuvės buvo padarytos aukštos iš storų rąstų. Ant jų trys kilpos iš storų virvių, tiltelis su kopetėlėmis atsirėmęs ant ištraukiamojo stulpelio. Žmonių minia neapmatoma, tik ką girdimai ūžia, kaip tolima jūra. Visų akys į mus įsmeigtos. Pažįstam savuosius.

Šone, biskutį toliaus, susirinko lenkiški šlėktos su žiūronais, tarpe jų karininkai. Atėjo pažiūrėti ir pasigėrėti vaizdu, kaip kars bolševikus.

Sniegas po kojomis minkštas, miškas nuo jo širmas, medžiai tarytum vata apibarstyti; sniegulės sukeliojasi pamažu leisdamosi žemyn ir nukritusios tirpsta ant mūsų karštų veidų. Visi mes beveik apynuogiai, bet niekas iš mūsų nejunta šalčio, o Steponovas net nepastebėj, kad jis stovi vienuose apatiniuose.

Prie kartuvių kariškas prokuroras ir kiti aukšti valdininkai. Galų gale iš kalėjimo išvedė Valę ir tuos du draugu, kurie nusmerkti pakorimui. Jie visi trys eina susikabinę į parankes. Velė viduryje, pas ją jau nebebuvo jėgų eiti, draugai pagelbėjo prilaikydami, o ji dėjo visas pastangas kuo tiesiau ir ramiau eiti, atsimindama Steponovičiaus žodžius: "Mirti reikia ramiai." Ji buvo be jokio apsiautalo, vienoje jakelėje.

Švarkovskiui matytis nepatiko, kad jie ėjo visi susikabinę, jis pastūmė einančiųjų. Valė ką tai pasakė ir už tą žodį žandaras kirto jai su nagaika per veidą.

Baisiai sukliko minioje koki tai moteris, šaukdama veržėsi prie einančiųjų, bet ją sučiupo ir kur tai nutempė. Matytis tikriausiai ji buvo Valės motina. Kada vedamieji buvo netoli kartuvių, Valė uždainavo. Negirdėjau aš niekuomet tokio balso — taip tegali dainuoti minėtus namus, kuriuose turėjo tilpti visuomenės susirinkimams didelė salė, staiga nutarta perleisti viską Teisingumo ministerijai, kuri įsirengė juose apygardos teismą, o šauliams pamokėjo tam tikrą sumą pinigais ir dar atidavė senus teismo namus, kurie buvo įrengti kadaise buvusiose Zubovų arklidėse. Dabar šauliai įsitikino, kad buvusios arklidės yra per menki ir nepatogūs būti nei šaulių nei tautos namais ir vėl iškėlė klausimą statyti naujus rūmus.

Jauną būrininką radiotelegrafistą Snegurką, kuris iki karo dirbo už elektromotiorą Lodžiuj, apkaltino tėvynės išdavime ir vedime komunistinės propagandos tarpe kareivių ir nuteisė sušaudymui. Jis nedavė prašymo pasigailėjimui ir po 24 valandų buvo sušaudytas.

Per jo teismą Valę iššaukė kaipo liūdytoją. Ji papasakojo mums, kad Segurkas teisme prisipažino, kad jis vedė komunistinę propagandą, bet griežtai atmetė apkaltinimą tėvynės išdavime. "Mano tėvynė," pareiškė jis, "yra Lenkijos sovietinė socialistinė respublika. Taip, aš narys Lenkijos komunistų partijos, kareiviu mane padarė prievarta. Aš atidarinėjau akis tokiems pat kareiviams, kaip ir aš, kuriuos jūs į frontą varote. Galite mane už tą pakarti, bet aš savo tėvynės neišdaviau ir neišduosiu. Vienas dalykas nesupuola, kadangi mūsų tėvynės yra skirtingos. Jūsų — poniška, o mano darbininkiška-valstietiška. Toje mano tėvynėje, kuri bus, — aš esu giliai persitikrinęs, — niekas manęs išdaviku nepavadins."

Po teismo mus visus laikė jau vienoj vietoj. O prieš bausmę perkėlė į kalėjimą. Nakties laiku prieš pat kalėjimą pastatė kartuves; pamiškėje, biskutį toliau nuo kelio, pakriaušėje, išrinko vietą sušaudymui; ten ir gilų griovį iškasė del mūsų.

Po visą miestą buvo išklijuotas mūsų mirties nuosprendis, visiems buvo žinoma, kad apsidirbimą su mumis lenkai nusprendė įvykdyti dienos laike, kad visi matytų ir bijotųsi. Ir anksti jau iš pat ryto pradėjo jie varyti miesto gyventojus prie kartuvių. Nekurie ėjo su žingeidumu; nors ir baisu, bet ėjo. Prie kartuvių minia susirinko nepaprastai didelė. Kur tik akys nepažvelgė, visur žmonių galvos. Kalėjimas, žinai, aptvertas aukšta mūrine siena. Mums gerai buvo girdimas minios ūžimas prie kartuvių. Gatvėje, minios užpakalyje, pastatė kulkosvaidžius, raitąją ir pėsčiąją žandarmeriją suvarė iš visos apylinkės. Kareivių batalijonas apsupo visus daržus ir gatves. Nusmerktiems pakorimui iškasė duobes prie pat kartuvių. Laukėm mes savo galo tylėdami, retkarčiais pasidalindami po keletą žodžių. Apie viską išsikalbėjom dar iš vakaro, tada ir atsisveikinom. Tiktai Roza ką tai nesuprantamo šnabždėjo kameros kampelyje, kalbėdama pati su savim. Valė, nukankinta laike mušimo ir išgėdinimo, negalėjo vaikščioti ir visą laiką gulėjo. O kitos komunistės iš mūsų miestelio, apsikabinusios atsisveikino ir, neišlaikę, pravirko. Iš apskrities miesto Steponovas, tvirtas, kaip ristikas, vyras, iki jį suareštavo jis du žandaru sužeidė besigindamas, prisispyrusiai kalbėjo draugėms: "Nereikalinga ašarų, draugės! Nereikia džiūginti tuos kraujuotuosius šunis ašaromis. Vistiek mums pasigailėjimo nebus, visviena mums žūti prisieina. Mirkim, draugai ir draugės, ramiai. Atsiminkit, draugės, mirti reikalinga ramiai."

Ir štai atėjo mūsų paimti. Priešakyje kontražvalgybos viršininkas Švarkovskis, pasiutęs šuo. Kuomet jis pats nebegalėjo gėdinti, tai žandarams davė tą atlikti, o pats per šalį žiūrėdamas gerėjosi. Nuo kalėjimo iki pat kartuvių padarė iš žandarų koridorių. Stovėjo tos "kanarkos," kaip juos pavadino del jų geltonų ekselbantų, su plikais kardais.

Išvarė mus iš kalėjimo daužydami buožėmis, atidarė kalėjimo vartus ir nuginė tiesiog prie kartuvių. Visus sustatė prie pat kartuvių, kad mes matytumėm, kaip mūsų draugai miršta. Kartuvės buvo padarytos aukštos iš storų rąstų. Ant jų trys kilpos iš storų virvių, tiltelis su kopetėlėmis atsirėmęs ant ištraukiamojo stulpelio. Žmonių minia neapmatoma, tik ką girdimai ūžia, kaip tolima jūra. Visų akys į mus įsmeigtos. Pažįstam savuosius.

Šone, biskutį toliaus, susirinko lenkiški šlėktos su žiūronais, tarpe jų karininkai. Atėjo pažiūrėti ir pasigėrėti vaizdu, kaip kars bolševikus.

Sniegas po kojomis minkštas, miškas nuo jo širmas, medžiai tarytum vata apibarstyti; sniegulės sukeliojasi pamažu leisdamosi žemyn ir nukritusios tirpsta ant mūsų karštų veidų. Visi mes beveik apynuogiai, bet niekas iš mūsų nejunta šalčio, o Steponovas net nepastebėj, kad jis stovi vienuose apatiniuose.

Prie kartuvių kariškas prokuroras ir kiti aukšti valdininkai. Galų gale iš kalėjimo išvedė Valę ir tuos du draugu, kurie nusmerkti pakorimui. Jie visi trys eina susikabinę į parankes. Velė viduryje, pas ją jau nebebuvo jėgų eiti, draugai pagelbėjo prilaikydami, o ji dėjo visas pastangas kuo tiesiau ir ramiau eiti, atsimindama Steponovičiaus žodžius: "Mirti reikia ramiai." Ji buvo be jokio apsiautalo, vienoje jakelėje.

Švarkovskiui matytis nepatiko, kad jie ėjo visi susikabinę, jis pastūmė einančiųjų. Valė ką tai pasakė ir už tą žodį žandaras kirto jai su nagaika per veidą.

Baisiai sukliko minioje koki tai moteris, šaukdama veržėsi prie einančiųjų, bet ją sučiupo ir kur tai nutempė. Matytis tikriausiai ji buvo Valės motina. Kada vedamieji buvo netoli kartuvių, Valė uždainavo. Negirdėjau aš niekuomet tokio balso — taip tegali dainuoti nuo nusmerktieji mirti. Ji dainavo "Varšavianką," jos draugai taip pat pagavo gaidą. Čaižė žandarų nagaikos, juos mušė su pašėlusiu įnirtimu. Bet Valė ėjo ramiai tarytum ji nejautė smūgių. Kuomet galų gale jie parpuolė, juos nuvilko kaip maišus prie kartuvių. Skubiai perskaitė mirties nuosprendį ir pradėjo nerti ant kaklų kilpas. Tada mes uždainavom:

Sukilkit vergai nužemintieji . . .

Prie mūsų metėsi iš visų pusių, aš pamačiau tik kaip kareivis išmušė šautuvo buože stulpelį iš po pakojinio tiltelio ir visi trys momentaliai pradėjo trukčioti kilpose . . .

Mums, dešimčiai, jau prie pat kartuvių perskaitė nuosprendį, kuriame buvo pakeista mirties bausmė generolo pasigailėjimu — dvidešimčiai metų katarginio kalėjimo. Likusiosius septyniolika sušaudė.

Samuelis atplėšė marškinių apykaklę, tarytum jį kas dusino — smaugė.

— Tris dienas pakartieji kabojo kartuvėse. Prie kartuvių dieną ir naktį stovėjo sargyba. Paskiau pas mus į kalėjimą atvedė naujai areštuotus. Jie mums pasakojo: "Ketvirtą dieną nukrito žemėn draugas Toboldinas, pats sunkiausias, tuomet jie nuėmė likusius ir tenais pat vietoje užkasė."

Bet kartuvės stovėjo neišardytos visą laiką. Kada jie vedė mus čionais, mes jas matėm. Taip jos ir tebestovi su kilpomis laukdamos naujų aukų.

Samuelis nutilo, įdūrė nejudantį savo akių žvilgsnį kur tai į tolį. Povilas nepastebėjo, kad papasakojimas užbaigtas.

Jo akyse pasirodė trys žmonių lavonai, tyliai kabanti kartuvėse, su baisiomis, į šoną nukreiptomis galvomis.

(Bus daugiau)

KOVA UŽ PIRMENYBĘ VIDURŽEMIO ŽONOJE

(Pradžia 312 numeryje)

Italijos fašistai bepaliovos stiprina savo pozicijas Viduržemio jūros centralinėje dalyje. Didelė itališka aviacijos bazė įsteigta Pantellera saloje, kuri randasi siauram perėjime, esančiam tarp Sicilijos ir Tunisos. Kitos, pagalbinės, aviacijos bazės įsteigtos Linosa ir Lampedusa salose. Toks tai fašistinių jėgų stiprinimas padarytas pačiam Viduržemio jūrų centre. Tačiau Italijos fašistai įsistiprino ir rytinėj Viduržemio jūrų dalyj. Čionai Leros salą, priklausančią Dodekanesa salų grupei, pavertė stipria orlaivyno ir submarinų baze. Be to, Italijos fašistai budavoja orlaivyno ir laivyno bazes Raudonųjų jūrų pietinėje dalyje.

Anglijos imperializmas taip pat stengiasi įsitvirtinti Viduržemio pozicijose. Jis stiprina pakraščių ir priešorinio apsigynimo priemones Gibraltare, Malta salose ir budavoja orlaivyno bei laivyno bazes Viduržemių jūrų rytinėje dalyje, Alekrandrijai kaimyniškose apylinkėse. Tačiau visas šias Anglijos imperializmo pastangas niekais paverčia Čemberlenas, kuris kiekvienam didesniam atsitikime kapituliuoja prieš fašistinius agresorius.

Dar daugiau, italų-vokiečių agresija Viduržemio zonoje pastatė į didelį pavojų Francijos saugumą. Susisiekimo linijos, jungiančios Franciją su jos kolonijomis šiaurės Afrikoje, grumojamos iš Barelų salų. Kita, jeigu Italijos fašistams pavyks gauti visišką kontrolę ant Ispanijos uostų trikampio — Kartagenos, Barcelonos ir Mahon uostų, — tuomet Italijos fašistai pajėgs sunaikinti Francijos apsigynimo sistemą Viduržemio jūroje. Francijos trikampė Viduržemio apsigynimo sistema — Toulonas, pietų Francijoj, Bonifacio uostas Korsikoj ir Bizerta uostas Tunisoj bus suparaližiuotas Italijos fašistų įsteigtų bazių Viduržemio jūroje ir Ispanijos pakraščiuose. Taip pat, Italijai įsigalėjus Ispanijoj, Francijai neliks sauskelio į Moroką. Atlanto vandenynu Francijai pasiekti Moroko uostus, esančius Atlanto pakraščiuose, irgi bus mažai galimybių, nes Ispanijos pakraščiuose, Biskajaus įlankoje Vokietijos fašistai įsisteigė strateginius punktus.

Tai maždaug tokioj padėtyj atsidūrė Francijos ir Anglijos strateginiai punktai. Bet šios, vadinamos demokratiškos valstybės, vietoj saugojus savo valstybinius interesus, pasirinko pasidavimo ir pagaliau su fašistiniais agresoriais bendradarbiavimo kelią. Šios politikos šviesoje Anglija su Francija suvaidino kriminalinį "nesikišimo" farsą, kuris daugiausia pagelbėjo fašistiniams agresoriams žudyti Ispanijos žmones. O šios politikos pagrindas tik tame, kad Francijai ir Anglijai vadovauja žmonės, ginantieji stambiosios buržuazijos interesus, kuriems buržuaziniai reikalai daugiau apeina, negu valstybių gyvybiniai reikalai. Tiesa, taip vadinamų demokratiškų valstybių vadai nepritaria fašistinių valstybių ekscesams ir bijosi fašistinių valstybių sustiprėjimo, bet bijodami darbininkų judėjimo Europoj ir tautinio judėjimo už pasiliuosavimo Azijoj, jie su baime prieina išvados, kad fašizmas yra "puikiausiu antidotu" (priešnuodžiu) prieš viršuj įvardintus "pavojingus" judėjimus. Paryžiaus ir Londono reakcinių ratelių baimė del Liaudies Fronto įsigalėjimo Francijoj ir Ispanijoj demokratijos įsigalėjimo ne tiktai išdavė Ispanijos žmones fašistiniams agresoriams, bet kartu ir pastatė pavojun Anglijos ir Francijos svarbiausias strategines pozicijas Viduržemio jūrose.

Labai aiškų vaizdą Italijos fašistų parėmimo prieš Ispaniją suteikia Čemberleno valdžios darbai. Čemberleno vadovaujama Anglijos valdžia pasirašė su Italija sutartį balandžio 16 d., 1938 metais, kuomet Italijos intervencija į Ispaniją pradėjo reikštis pačiam įkarštyje. Tuo būdu Anglija neoficialiai legalizavo fašistinę intervenciją ir dar priedui pripažino Italijos užgrobtą Abisiniją ir neva įsteigė "gerą kaimyniską draugystę."

Darydama tą sutartį Anglija neva pasirašė, kad ji bus įgyvendinta tik tuomet, kuomet Italija ištrauks savo kareivius iš Ispanijos. Tačiau Italija siuntė Ispanijon daugiau kareivių, o Anglija pradėjo gyvendinti sutartį lapkričio 18 dieną, nežiūrint, kad fašistinė intervencija nebuvo pertraukta.

Daladierio-Boneto vadovaujama Francijos valdžia mėgino tęsti Lavalio politiką, tikėdamasi, kad nuramins Italijos fašizmą. Jo patenkinimui pripažino Italijai užgrobtą Abisiniją, tačiau tie lakstymaisi nepatenkino agresoriams apetitų, o dar juos padidino, Italijos fašistai, matydami tokį Francijos nuolankavimą, tuojau pareikalavo atskirti nuo Francijos Nicę, Savoją, Korsiką, Tunisą, taip pat Francijos Somaliilando strateginį svarbų uostą Džibouti ir prijungti prie Italijos. Čia negali būti abejonės, jog ši plėšikiška programa yra oficialė Italijos valdžios programa. Nes fašistinė Italija negali šios programos įvykdyti su tiesiogine ant Francijos ataka. Italija militariniai, ekonominiai ir finansiniai daug silpnesnė už Franciją. Net jeigu ir stotų Berlyno-Romos ašies visos suvienytos jėgos, tai taip vadinamų demokratiškų šalių jėgos būtų daug tvirtesnės.

Ypatingai Francijos ir Anglijos pozicijos Viduržemio jūrose net ir dabar, po daugelio pozicijų pralaimėjimo, yra daug stipresnės už agresorių pozicijas. Karo atsitikime Anglijos ir Francijos laivynai bei orlaivynai tuojau galėtų užblokaduoti fašistinę Italiją. Pastaroji, visiškai remdamosi ant importuojamų strateginių žaliųjų medžiagų, anglams ir francūzams nukirtus susisiekimo linijas, paliktų be anglių, be naftos ir būtų visiškai suparaližiuota. Tuojau išsisemtų Italijos kuro šaltiniai, sustotų jos industrija, laivynas, orlaivynas ir visos mechanizuotos dalys. Dar daugiau, fašistų valdoma Italijos teritorija, būdama siaura juosta tarp vandenų taptų nuolatiniu orlaivyno taikiniu Italijos kolonijos, kaip tai Libija ir rytinėj Afrikoj kolonijos, tam skaičiuje ir Abisinija, būdamos atskiros nuo metropolio paliktų be jokios vertės Italijos fašizmui.

Kita, Italijos jūrinės jėgos yra daug silpnesnės už Anglijos ir Francijos jūrines jėgas. Pavyzdžiui, Italijos karo laivynas turi tiktai keturis drednautus, o Francijos karo laivynas turi septynis drednautus ir Anglijos karo laivynas turi penkis drednautus vien tik Viduržemio jūrose. Francijos ir Anglijos laivynai turi keletą kartų didesnį lengvąjį laivyną. Taip pat Italijos submarinų laivynui ir orlaivynui tektų kovoti su keletą kartų stipresniu priešu. Tad tik šie keli pavyzdžiai rodo, kad karui iškilus Vokietijos ir Italijos fašizmas turėtų susidurti su daug tvirtesnėmis jėgomis. Tačiau taip vadinamos demokratiškos valstybės stiprina fašistus, pripažindamos Ispanijos interventus ir užleidžia fašistams Viduržemio jūrose strategines pozicijas.

Pagal Sovietų Spaudą **M.G.**

Londono artistų draugijos nariai paišo sloganus ant sienų, tuomi reikšdami reikalavimą padėti lojalistams atremti fašistus, bet valdžia daro priešingai.

Lietuvių Meno C. K. Pareiškimas Reikale Dalyvavimo Lietuvių Dienoj Pasaulinėje Parodoje New Yorke

Visiems L.M.S. Vienetams, Nariams ir Pritarėjams

Gerbiamieji:

Šiuomi [illegible] pareiškimu norime pra[illegible] žiniai, kaip dalykai [illegible] su L.M.S. chorų dalyvavimu Pasaulinėje Parodoje [illegible] lietuvių dienos dainų programos pildyme.

Pe[illegible] rugpjūčio 27 d., LMS C[illegible] Centro Sekretorė B. [illegible] pranešė gavusi apkvietimą (cirkl) nuo lietuvių dienos dainų programos komiteto pirmininko p. J. Žilevičiaus, kad LMS chorai imtų dalyvumą dainų programos pildyme lietuvių dienoje, rugsėjo 10 d., 1939 m., New Yorke. LMS C.K. priėmė pakvietimą ir išrinko savo du atstovu, įgaliodamas juos veikti sykiu. Buvo suprasta, kad tokio komiteto sąstatas bus iš visų srovių, iš **masinių Amerikos lietuvių organizacijų atstovų.**

Po tokio LMS C.K. nutarimo, nevilkinant, buvo išsiuntinėti visiems mūsų chorams oficialūs laiškai, atsiklausiant jų nuomonės. Į trumpą laiką gauta net 20-ties chorų pritarimas. Mūsų choruose susidarė obalsis: "LM S Chorai — Lietuvių Dainų Dienoj Pasaulinėje Parodoje!" Pas visus chorus susidarė sentimentas, kad toje oficialėje dienoje visi išeivijos lietuvių chorai turės progos kuoiškilmingiausiai ir vieningai pasirodyti svetimų tautų tarpe. Prie to mūsų chorai nuoširdžiai rengėsi: jie rūpinosi kelionės lėšų sukėlimui, kostiumais ir kitais dalykais.

Lietuvių Meno Sąjungos 8-tas suvažiavimas, įvykęs rugp. 14-16 dd., Pittsburghe, Pa., vienbalsiai priėmė sekamą rezoliuciją:

"Kadangi Lietuvių Meno Sąjunga pripažįsta svarbą supažindinti pasaulį su Lietuvos ir jos žmonių praeities daina ir drama;

"Kadangi Pasaulinės Parodos komisija paskyrė dieną, kurioje lietuviai galės parodyti savo meniškus gabumus ir talentus, —

"Tad lai liekasi nutarta, kad LMS šis suvažiavimas ragina savo chorus ir dramos grupes dalyvauti Pasaulio Parodoj lietuviams skiriamoj dienoj, ir prisidėti su dainavimu ir kitais meno kūriniais, jei toki būtų naudojama."

Kaip matote, Lietuvių Meno Sąjunga bei jos chorai su pilnu nuoširdumu pasisakė už bendrą VISŲ lietuvių dalyvavimą toje mūsų tautinėje iškilmėje. Ir prie to mūsų meninės jėgos rūpestingai rengėsi.

Lietuvių Meno Sąjungos įgaliotiniai turėjo kontaktą su lietuvių dienos dainų programos komitetu, kuris davė mums suprasti, kad, kuomet bus organizuojamas **visų** Amerikos lietuvių komitetas Pasaulinės Parodos reikale, tai ir mūsų organizacija tan komitetan bus pakviesta.

Kiek vėliau gautas užtikrinimas nuo Gen. Lietuvos konsulo p. Budrio ir lietuvių skyriaus komisarės p-lės Avietėnaitės (kai ji buvo atvykus iš Lietuvos), kad tokis komitetas lietuvių dienai remti bus sudarytas **iš visų srovių, visų masinių Amerikos lietuvių organizacijų atstovų.**

Bet, gavome nusivilti . . .

Spaudoje pasirodė pranešimai, jog tam reikalui komitetas jau esąs sudarytas. Tačiau, Lietuvių Meno Sąjunga į jį net nepakviesta. Reiškia, mes išskirti, kaip "negeistini." Taip pat pasielgta ir su LMS broliškomis organizacijomis — Lietuvių Darbininkų Susivienijimu ir Liet. Literatūros Draugija.

LMS, LLD ir LDS centr. komitetai suėję į bendrą posėdį ir apsvarstę tokį nelemtą menamo komiteto elgėsį, parašė laišką gen. Lietuvos konsului p. J. Budriui, nurodant, jog tokis elgėsis nėra bendrinimu **visų** Amerikos lietuvių jėgų Lietuvos Dienos reikalu.

Į mūsų pareiškimą ponas Budrys šių metų sausio 5 d. davė sekamą atsakymą:

"Skaitydamasis su faktu, jog komitetas jau egzistuoja, veikia, manau, kad tolimesnis jo praplėtimas yra pačių Amerikos lietuvių rankose. Todel LDS, LLD, ir LMS laiškas perduotas komimetui.

"Reiškiu pagarbą,
J. Budrys, Gen Konsulas."

Pagaliau gautas atsakymas ir nuo "Pasaulinei Parodai Remti Lietuvių Komiteto Prezidiumo," kuriame pareiškiama, kad LMS ir kitų suminėtų pažangių organizacijų pageidavimas sudaryt komitetą iš visų srovių masinių Amerikos lietuvių organizacijų atstovų, "Prezidiumo nuomone, šiuo metu nevykdytinas."

"Nevykdytinas" todėl, kaip vėliau paaiškėjo, kad lietuviai kunigai Pittsburghe nutarė "su komunistais bendrai neveikti." Taip sakant, demagogiškai passakyta: "Viešpatie, mes netokie, kaip jie!"

Tie "broliai Kristuje" labai gerai žino, jog jie sako netiesą, apšaukdami LMS ir mūsų fraternales organizacijas komunistų organizacijomis. Tos organizacijos yra mišrios: priklauso jose visokių pažiūrų lietuviai. Bet, ką reiškia jiems 8-tas punktas ("Nemeluok") iš Dešimties Prisakymų! . .

Daina baigta. Mes nesijaučiame esą kokiais ten posūniais mūsų tautoje, kad turėtume maldauti klerikališkų politikanų teisės dirbti savo tautai naudingą darbą!

Jeigu šiemet klerikalai monopolizavo lietuvių dienos komitetą savo politikai ir mus neprileidžia prie bendros tautinės iškilmės, tai mes tą atliksime **ateinantį metą, 1940 m.** New Yorke 1940 m. įvyksta Lietuvių Meno Sąjungos ir Lietuvių Darbininkų Susivienijimo suvažiavimai. Ta proga ir tuo pačiu laiku mes padarysime ir mūsų (LMS) chorų sanskridį, turėdami savo lietuvių dainų dieną Pasaulinėje Parodoje. Prie to mūsų chorai kviečiami rengtis **jau dabar.** Stengkitės gauti kuodaugiausiai naujų narių į savo chorus, rūpinkitės sukėlimu pinigų kelionės lėšoms. Tautinių rūbų (kostiumų) pavyzdžiai tilps mūsų spaudoje, o iš laiškais bus duoti visi reikalingi nurodymai. Tinkamos dainos bus greitu laiku išsiuntinėtos. Visi vieningai rengkimės prie ateinančio meto mūsų didžiulės iškilmės. Mūsų obalsis turi būti tas pats: **"LMS Chorai — Pasaulio Parodoje!"**

Baigdami norime priminti, kad Lietuvių Meno Sąjunga su savo broliškomis talkininkėmis — LDS ir LLD — lengvai būtų galėjusi net šiemet surengti savo atskirą dainų programą Pasaulinėje Parodoje. Parodos tvarkytojai mums siūlijo net dienas. Tačiau, mes manome, jog 1940 metai mums bus našesni.

Pranas Balsys, pirm.
B. Šalinaitė, sekr.
A. Rainienė, iždinink.

Vytauto Kliubo Murzintojai

(Atkelta nuo 4-to pusl.)

Kliubas dažnai rengia parengimus su kitomis draugijomis ir daunasi pelnu per pusę. Na ir ką dabar kliubas kaltas, jeigu žmonės nemyli fašistinių organizacijų ir neatėjo į "Svečio" organizacijos surengtus šokius. Jo organizacijai tie šokiai dar atnešė tris dolerius, bet kliubui jie padarė daug žalos. Bet tas "Svečias" vietoj gero linkėti kliubui, mėgindamas painformuoti naują valdybą, nori į kliubą įleisti fašistinių bakterijų, kad žmonės nenorėtų užeiti į kliubą. Jisai sako, kad "komunistai kliubui gero niekad nelinkėjo ir nelinkės." Kodel "Svečiui," kaipo "teisybės skelbėjui," neprisipažinti, kad jis pats su savo fašistine grupele neteisingai kliubą skundė valdžios įstaigoms, niekad jam gero nelinkėjo ir nelinkės.

Ponui "Svečiui" patarčiau nekišti nosies į kliubo reikalus, nes kliubiečiai labai gerai pamena ant kliubo per Vienybę piltas "Svečio" srutas.

Kanniškis

SPECIALUS PASIŪLYMAS
ART-Studio of Montreal Reg'd
1-as Portretas 8X10 ir 6 Atvirutės $1.35
Vedybų ir šeimynų grupės 8X10 dydžio $10.00 tuzinas ir aukščiau
23 ST. CATHERINE ST. W. MONTREAL, QUE.

Tel. PL. 9659 Gyv. DO. 5947
Advokatas
J. M. Rosenfeldas
Kalba Lietuviškai
Atlieku visus teisių patarnavimus, parūpinu pilietybės dokumentus, įgaliojimus, morgičius ir kt.
20 St. James St. E. Kamb. 26 MONTREAL, QUE.

Be gerų pusryčių—miegas ima.
Be gardžių pietų—darbas nesiseka. O be geros vakarienės nei alus neskanus.
Jeigu dar nebuvot, užeikit į
HANDY LUNCH
Lietuvišką restoraną
1222 Mount Royal Ave. E.
Tel. CH. 0228 Montreal
Savininkas
Jsozas Adakauskas

Tel.: DO. 1000
DO. 2500
Valandos: 4 — 5 po piet ir sulig susitarimo
Daktaras Rabinovičius
Chirurgas Specialistas
Turiu savo ligoninę, egzaminuoju ir gydau įvairias ligas.
Daru visokias operacijas ir peršvietimus (X-Rays).
Vytauto Klubo ir M.L.S. ir D.P.D. nariams papiginta kaina.
201 ST. JOSEPH BLVD. WEST MONTERAL, QUE.

Joseph K. Mergrler
Advokatas
Montreal
LA. 0262 159 Craig St. W.

CRescent 4834
DR. DORA GORDON
DANTISTĖ
Kalba lietuviškai
5136 Park Ave., Montreal, Que.
VALANDOS:
10—12 val. ryto, 2—6 v. po piet ir 7—9 val. vak.
Penktadienių ir šeštadienių vakarais sulyg susitarimo

Tel.: LA. 4441
Daktaras H. Rosenfeld'as
Oficialus M.L.S.D.P.D. ir D.L.K.V.N.K.P.D. Gydytojas
Kalba Lietuviškai
Valandos: 2—4 val. po piet, 7—8 val. vak. ir sulyg susitarimo
4539 Park Ave. Montreal, Que.

Tel.: HA. 8477
Dr. J. O. Villeneuve
Venerinių Ligų Specialistas
Gydo siphilį, gonoreą ir tikrina kraują.
Ofiso valandos: 1 iki 9 v.v.
1107 St. Denis St., Montreal
Netoli Dorchester St.

Norinti pirkti, parduoti, išmainyti ar apdrausti savo turtą, visuomet rasite labai gerą pasiūlymą mūsų raštinėje
E. COTE
166 CHURCH AVE. VERDUN
Montreal Tel. YOrk 1865

Tel. LA. 1804
J. SKINKIS
Lietuvis Siuvėjas
Siuvame sulyg mieros iš geriausių medžiagų vyriškus ir moteriškus drabužius.
2006 BLEURY ST. (Kampas Ontario St.) MONTREAL

GAL NESIJAUTI GERAI?
MŪSŲ ŽOLINIAI VAISTAI
Daug Pagelbsti
RAŠYKITE ARBA ATEIKITE DEL NEMOKAMŲ PATARIMŲ
(GALITE RAŠYTI IR LIETUVIŠKAI)
THUNA
HERBAL REMEDIES
1425 St. Lawrence Blvd., Montreal
BIURO VALANDOS:
Nuo 9-tos ryto iki 9 vakaro
Sekmadieniais nuo 12 — 3 val. po pietų
Iškirpkite šitą kuponą ir atsiųskite mums.
Paženklinkite su x ligą, kuria norite būti gydomas.

x		x	
	Kraujas		Oda
	Inkstai		Jaknos
	Slapinimas		Galvos skausmas
	Pilvas		Almanda
	Viduriai		Perdidelis svoris
	Tulžis		Permažas svoris
	Nervai		Kosėjimas
	Reumatizmas		Kirminai
	Skausmai		Astma
	Moterų ligos		Uždegimas
	Kataras		Bronchitas
	Hemoroidai		ir t.t.

PAVARDĖ .....
ANTRASAS .....

ENGLISH SECTION

Published Every Friday

Addressing all correspondence for the English Section mark "English Section"

YOUTH CONFERENCE ASKS PUBLIC WORKS PLAN

PETITION CITY TO INITIATE RECREATIONAL YOUTH CENTRES

A resolution, calling upon the dominion government to institute public works projects so as to build low-cost housing and develop and conserve Canada's natural resources, was passed last Saturday night at the conference held under the auspices of the Toronto Youth Council at Central Technical school. The conference was attended by nearly 400 young people.

Another resolution asked the Ontario government to institute a physical culture program of a non-military character.

The resolution pointed out the extent to which unemployment undermines the physique and morale of youth.

The Toronto city council was asked to cooperate with the province in setting up the proposed recreation centres.

In British Columbia provincial recreation centres were first established in 1934, and have proved so popular that at the present time close to 100 centres are in operation, with an enrolment of 30,000. A similar scheme has been started in Alberta, with the province supplying trained physical culture instructors. The movement is spreading throughout the country, but Ontario to date is lagging behind.

Delegates from United Church young people's groups, the Trades and Labor Council, Anglican and Catholic young people's societies, Housewives' Association, the Young Communist League and others attended.

1,553 COVERED

J. F. Marsh, deputy minister of labor, told the conference that of the 1,553 young people covered by the Dominion-Provincial Training Scheme in Ontario, 1,125 obtained jobs and of the rest 213 were expected to secure employment soon.

"The first two years' experimental work," stated R. F. Thompson, federal supervisor of the Dominion-Provincial Youth Training Plan, "would serve as a guide for future activity with the plan initiated on a three-year basis."

A panel discussion on various phases of the problem was held after the two addresses, with Howard Rapson as chairman.

Miss Jean Masters of the Y.W.C.A. spoke on rehabilitation work among girls. Allan Hugg for the Y.M.C.A. discussed vocational trends in Canada. Women's projects under the plan were dealt with by Miss Edith Lewis. J. W. Buckley of the Trades and Labor Council gave the labor point of view. Harvey MacDougal of the United Farmers of Ontario Youth, Steve Pierce, York township and George Edwards of the Single Unemployed Association also discussed their respective problems.

Read Our English Section

While in Toronto, on a personal appearance tour, Nelson Eddy, the well known singer read our English Section. See story elsewhere.

Youth Section Read by Nelson Eddy

Toronto.—Believe it or not, that is a fact. I won't let you in on the open facts, but I'll give you a rough idea how it all happened. I write this seriously meaning what I have written, but at the same time do not consider it a serious subject. Of course Nelson Eddy wouldn't continue reading the Section, because things written in it wouldn't particularly interest him.

It all happened like this. One of Toronto Lithuanians purposely showed him a copy of the Liaudies Balsas to acquaint him with a certain individual. The Section did the trick and the story ends here.

The English Section can now throw out its chest, because we are one of the few papers that ever meet face to face with Nelson Eddy's eyeball.

Ace Reporter

JUST RIGHT

"How's business?" a passer-by asked the old scissors grinder.

"Fine," he said. "I never saw things so dull."

* * *

QUITE SICK

"What am de mattah. Ah ain't seen you round about lately?"

"Man Ah dun been sick. Ah has. Why, fo days and days Ah wuz afraid to look in de papah, fo fear Ah would see my name in de died column."

* * *

SEEMED FAMILIAR

The postman on a country route called Jim out and handed him a black-edged envelope.

"Looks like somebody died," he said.

"Y-yes," answered Jim in a worried tone. "It's my brother Joe. I recognize his handwriting."

* * *

QUITE EFFICIENT

Lady of the House (interviewing a new maid): "And now, Nora, are you efficient?"

Nora: "Indade I am that mum. In me last place ivery mornin' I got up at four, made me fires, put me kettle on to bile, prepared the breakfast, an' made up all the beds before inyone was up in the house."

Nepraleiskite Progos Pamatyti Gerą Lošimą

TORONTO, Ont. — Kovo 18 dieną, šeštadienį, Dramos grupė perstatys veikalą "Drama Miške." Tokio veikalo, kuris turėtų tiek jaudinančių scenų, torontiečiams neteko matyti.

Nei vienas nepraleiskite progos šį veikalą pamatyti, nes nedažnai toki veikalai pas mus yra vaidinami.

Veikalo turinys, rodos, buvo jau apibudintas, bet tik truputį. Trumpoj korespondencijoj jo apibudinti ir negalima. Geriausia ateiti ir pamatyti. Tik nepamirškite pasiimti dideles nosines, nes ne vienam teks gailiai apsiverkti, ypatingai moterims.

Kas dar pažymėta, tai kad sis veikalas yra režisuojamas draugo Mingilo, kurs visiems torontiečiams yra gerai žinomas savo darbu meno srityje.

Šio veikalo dalyviai sekanti:

1. Antanas Giedrulis. Jo rolę vaidins Valūnas.
2. Zosė, jo žmona. Vaidins A. Ylienė.
3. Birutė, jų duktė. Vaidins A. Alksnytė.
4. Čigonas Baltrus. Vaidins L. Laurusevičius.
5. Čigonas Silva — Morkūnas.
6. Čigoniukas Staška — J. Mingiliukas.
7. Čigonė Morta — Alksnienė.
8. Giedrulių tarnas — Beršky s.
9. Mortos ir Staškos tironas — M. Guoba.
10. Užaugusi Birutė — Degutienė.
11. Užaugęs Staška — Mileris.

Dar norisi pridėti, kad trečiame veiksme turtingų tėvų duktė Birutė parodoma čigonų auginama. Ji įsimyli į čigonėlį Staška, padaro kruviną priesaiką mylėti vienas kitą. Tuo tarpu Birutės gyvenime kyla nepaprastas įvykis. Ką Staška darys atradęs ją pas jos tėvus? Ar kruvinoji priesaika išsipildys Tą sužinosite atėję.

Mačiusi Repeticijas

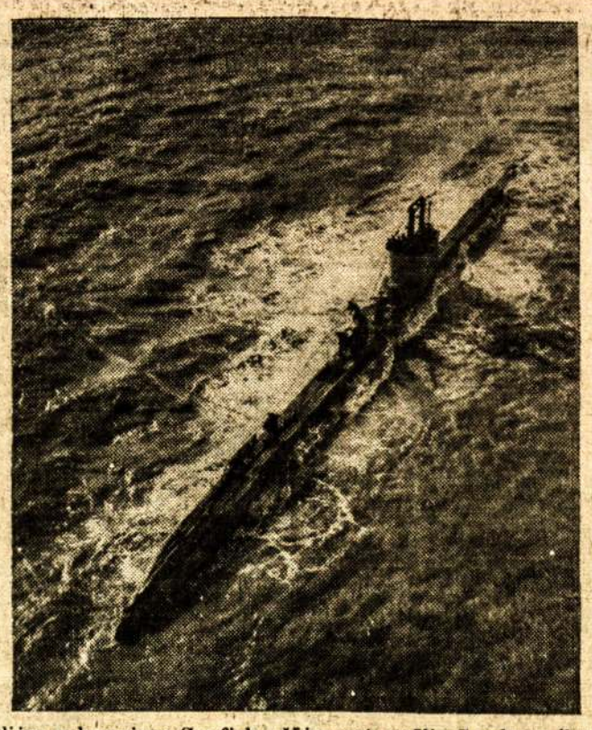

Anglijos submarinas Sunfish užėjęs ant smėlio Sandown įlankoj. Vėliau pavyko jį nuimti.

Ką Girdėjau iš Ispanijos Grįžusių Kovotojų

LETHBRIDGE, Alta. — Kaip visur, taip ir mūsų miestelyje yra daug nusistačiusių prieš visam pasaulyje nerimstantį fašizmą. Tačiau yra ir tokių, kurie nemato to baisaus pavojaus. Taigi manau, kad labai būtų gera jeigu iš visų Kanados kampų parašytų ką pasakoja iš Ispanijos sugrįžusieji draugai.

Mes, Albertos provincijos gyventojai taipgi galime pasididžiuoti, kad turime nemaža drąsuolių, kurių nepaviliojo nei Aberharto gražūs pažadai nei kas kitas, jie apleido šią, taip vadinamą, aukso šalį ir išvažiavo kovoti už Ispanijos žmonių laisvę ir pasaulio demokratiją. Iš tų draugų daugelis žuvo Ispanijos kovos laukuose. Pavyzdžiui, Lethbridge lietuviai išleidome tris jaunuolius, o iki šiol sugrįžo tik vienas A. Samuolis. Kaip jau visiems žinoma draugas Bolis Alksnis žuvo, paaukodamas savo gyvybę už žmonijos reikalus. Mes niekados negalėsime pamiršti, nes tai buvo malonus ir gero būdo draugas. Lai jam bus lengva Ispanijos žemelė.

Trečias draugas, E. Zdanauskas, kaip jau matėme iš Mackenzie-Papineau batalijono draugų komiteto pranešimo, dar ir dabar tebekenčia fašistų nelaisvėje. Nekantriai laukiame jo sugrįžtant. Laukia ir jo motinėlė, kuri labai nusiminė, kuomet daugelis sugrįžo, o jos sūnaus tame skaičiuje nebuvo.

Čionaitinės pažangios organizacijos išrinko komitetą, kuris rūpinasi sugrįžtančiais. Komiteto rūpesniu sugrįžusius draugus pasitiko didelis skaičius žmonių, nors buvo rytas ir šaltis siekė 40 laipsnių. Vaizdas buvo labai jaudinantis. Pusėtinai gerai apsitaisę draugai išėjo iš traukinio buvo geroj nuotaikoj. Visi pareiškė, kad gera būti namie, nors ir šalta, bet nesimato viršuj galvų sprogstančių granatų lietaus. Juos apsupo laikraščių atstovai ir pradėjo fotografuoti, o laikraščio "Herald" vakarinėj laidoj jau matėsi keli vaizdai iš jų sutikimo.

Iš Ispanijos grįžusių draugų sutikime dalyvavo ir keletas vietos biznierių. Vienas tuojau pakvietė pas save ir tą patį rytą nusivedė į vietinę radio stotį ir užmokėjo už kalbos perdavimą. Pasikalbėjimas įvyko klausimų formoje. Pirmas klausimas buvo: ar tu esi ispanas ir ar važiavai kariauti už savo tėvynę? Jaunuolis atsakė: "Esu kanadietis, važiavau kovoti už viso pasaulio demokratiją." "Kodel grįžai?," jo klausia. Sujaudintai jaunuolis atsako, kad grįžo todel, kad to reikalavo taip vadinamos demokratiškos šalys, skatindamos abiejų pusių savanorius išvažiuoti. "Mes labai norėjome kovoti, bet Ispanijos valdžia elgdamosi teisingai mūsų pasiaukojimo atsisakė, nors fašistų pusėj pasiliko vokiečiai ir italai," aiškino jaunuolis.

Antras jaunuolis nurodė, kad jis buvo sunkiai sužeistas. Užklaustas ar vėl norėtų grįžti kovos laukan, atsakė, kad už liaudies Ispaniją grįžtų mielu noru.

Vienas paklaustas ar gerai jį ten užlaikė, ar matė Ispanijos sportininkus ir ar užmokėjo už kariavimą, gardžiai nusijuokdamas atsakė, kad užlaikymą gavo neblogą, sporto matyti neturėjo laiko, o su užmokesčiu, tai nevažiavo jo ieškoti, bet važiavo kariauti prieš fašizmą, tiktai gaila, kad nebaigus kovą prisiėjo grįžti, paaiškino jaunuolis. Be to, šis jaunuolis nurodė, kad jam su draugais teko labai pasipiktinti, kuomet atstūmus priešą vienoj vietoj rado angliškų tankų ir kanadiškų šokoladų. "Tų šokoladų nevalgėme, nors ir norėjome valgyti. Negalime pasakyti kokiu būdu tie dalykai pateko pas fašistus," nurodė jaunuolis.

Po kalbų per radio, sporto klubas pavaišino sugrįžusius gerais pietumis ir suteikė šiokią tokią finasinę paramą. Vietinio laikraščio vakarinėj laidoj tilpo ištisi straipsniai iš pasikalbėjimų su Ispanijos kovotojais.

Vėliau keletas draugų išvažinėjo į kitas vietas, o penki pasiliko Lethbridge miestelyje, kuriais rūpinasi progresyvių organizacijų komitetas.

Kanados lietuviai turėtume imti pavyzdį iš šių narių jaunuolių ir stiprinti progresyvį judėjimą, stodami į darbininkiškas organizacijas. Nenustokime vilties, kad Ispanijos liaudis negalėjo laimėti. Stiprinkime naujas jėgas prieš nelemtus darbo žmonių skriaudėjus.

Korespondentė

Pranešimai

Montreal, Que.

Kepurių Šokiai

Pranešame ir kartu užkviečiame visus Montrealo ir apielinkės lietuvius atsilankyti į rengiamus LLD 137 kp. Moterų skyriaus labai įdomius ir gražius **kepurių šokius.**

Šie prašmatnūs šokiai įvyks ateinantį šeštadienį, t. y. kovo 18 d. 8 val. vakare.

Vieta: 01234 Charlevoix St Visi gerai įsidėmėkite ir nepamirškite atsilankyti. Lauksime.

Rengėjos

Kviečiame į Vakarienę

Frontenac apylinkės moterys ruošia labai įdomią vakarienę, kurioje bus įvairių gėrimų ir labai gardžių valgių. Be to, šioje vakarienėje turėsime labai mylimą svečią iš Ispanijos kovų laukų grįžusį draugą Kisielių.

Bus gražios programos ir visokių pamarginimų. Tad visi Montrealo lietuviai nepraleiskite progos, dalyvaukite šioj šturmingoj vakarienėj.

Ši puiki vakarienė įvyks 211 Frontenac svetainėj kovo 19 d. 5 val. po pietų.

Rengėjos

Laimės Šokiai

Vytauto kliubas rengia didelius "Laimės Šokius," kurie įvyks šeštadienį, kovo 18 dieną.

Montrealo lietuviai nepraleiskite progos pasilinksminti ir laimėti dovaną, kuri bus laimėta prie įžangos tikieto.

Visus ir visas širdingai kviečia

Kliubo Valdyba

Koncertas

Montrealo lietuvių Jaunimo Choras rengia koncertą, kuris atsibus kovo 19 d. 6 val. vakare, pointsančalio lietuvių svetainėj, 01234 Charlevoix St.

Kviečiame visus Montrealo ir apylinkės lietuvius dalyvauti.

Rengimo Komisija

Dalyvaukite Draugo L. Kisieliaus Prakalbose

Visiems, kam rūpi išgirsti nesenai iš Ispanijos karo laukų grįžusio draugo **L. Kisieliaus** prakalbą, atsilankykite į masinį susirinkimą, kuris įvyks ateinantį sekmadienį, kovo 19 d. 1.30 val. po pietų.

Minėtas draugas nušvies pergyventas Ispanijos karo laukuose baisenybes. Be to, turėsime ir kitą kalbėtoją, kuris kalbės LLD vajaus klausimu.

Prašome visus dalyvauti. Prakalbos įvyks paintsančaliečių svetainėj, 01234 Charlevoix St.

LLD 137 Kp. Valdyba

Rochester, N. Y.

Gedemino Draugijos 35 Metų Sukaktuvės

Kovo 19 dieną Gedemino Draugija rengia 35 metų sukaktuves, kurios atsibus savoj svetainėj, 575 Joseph Ave. Prasidės 3 val. po pietų ir tęsis iki vėlybos nakties.

Bus koncertinė programa ir prie geros orkestros šokiai. Taipgi bus įvairių skanių gėrimų ir užkandžių.

Tad prašome kaip Rochesterio taip ir apylinkės lietuvius atsilankyti. Užtikriname, kad linksmai praleisite laiką ir paremsite draugiją, kuri gyvuoja per 35 metus ir yra labai daug gero padariusi, beremdama visuomeniškus darbininkų reikalus.

R. B.

Toronto, Ont.

Šeštadienį, kovo 18 d., 6 Denison Ave., bus perstatytas labai įdomus ir griaudingas keturių veiksmų "DRAMA MIŠKE" veikalas. Tokių veikalų retai kada pasitaiko scenoje, todel patartina visiems ateiti ir pamatyti.

Po perstatymo tęsis šokiai.

Tiktietas — 25 centai, bet perkant iš anksto — 20 centų.

Pradžia 7.30 val. vakare.

Susirinkimas

Sūnų ir Dukterų K. L. S. P. Draugijos 1-mos kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks kovo mėn. 19 d., 2 val. po pietų, 6 Denison Ave.

Kviečiame visus narius atsilankyti.

J. Barčas
Kuopos Sekret.

AR JAUČIATE KOKĮ NEGALAVIMĄ?

Leiskite Mums Jums Pagelbėti

Kanados didžiausias ir seniausias žolių vaistais gydymas (įsteigtas 1888 m.) įrodė, kad Thuna Herbal Remedies yra geriausias pataisymui daugelio žmogaus negalavimų.

THORO-KLEEN HERBS
Gydomoji arbata nuo daugelio ligų, kaip tai: jei skilvelis nemala, nuo kataro, kankinimo gesų viduriuose, apetito praradimo, kraujo užnuodijimo, odos ligų, galvos skaudėjimo, pilvo ir žarnų. Taipgi jei viduriai nedirba gerai.

Eikite i bile
TAMBLYN DRUG STORE
ir pirkite THORO-KLEEN žolių šiandien.
Arba
Kreipkitės Arba su Pasitikėjimu Rašykite
(Galite rašyti lietuviškai)

L. E. THUNA
HERB SPECIALIST
436 Queen St. W., Toronto

Ph. EL. 2925
New London Lunch
Lietuviška Valgykla
Savininkas
J. KAMICHAITIS
668 Queen St. W., Toronto

MIKE'S CUSTOM TAILORING
Siuvu vyriškus ir moteriškus geros rūšies drabužius.
Pritaikymas garantuotas
Taipgi turiu gatavų.
ROSEN, Mgr.
428½ Queen St. W., Toronto

PRAGUE CAFE
Slovakiškas Restoranas
Europiški valgiai — geras patarnavimas.
899 Main St. Winnipeg

Advokatas ir Notaras
M. W. Kellermann
371 Bay St., Toronto 2, Ontario
Ofiso Telefonas: WA 5900
Rezidencijos: ME 1425
(Kalba ir vokiškai)

2 Asmeniškai Lydimos

NEW YORK-KLAIPĖDA
PER GOTHENBURGĄ, ŠVEDIJĄ
Pirmoji Gegužės-May 31 d.
(nepersėdant iki Klaipėdos)
Antroji Liepos-July 1 d.

Vl. Mučinskas

Antra ekskursija vadovauja Vl. Mučinskas, Švedų Amerikos Linijos lietuvių skyriaus vedėjas. Kelionė: Gothenburg-Stockholm. Iš čia laivu "MARIEHOLM" į Klaipėdą

Abi ekskursijos užgirtos Lietuvių Laivakorčių Agentų Sąjungos Am.

Gauk nemokamai suteikiamą musų ekskursijų brošjurą ir retkartinį leidinį "Turizmo Žinios".

Kitų išplaukimai iš New Yorko:

DROTTNINGH.	kovo 18, bal. 15
GRIPSHOLM	kovo 30, geg. 4
KUNGSHOLM	birž. 3, rugp. 19

Kreipkitės į savo vietinį agentą, ar
SWEDISH AMERICAN LINE
1410 Stanley St., Montreal, Que.

Nauja Lietuviška Valgykla
New Bill's Cafe
640 Queen St. W., Toronto
Geras maistas ir patarnavimas.
Kviečiu atsilankyti.

Charles Benush
(Kazio Beniušio)
PIRMA LIETUVIŲ NAUJŲ IR VARTOTŲ DAIKTŲ KRAUTUVĖ
332 Notre Dame Ave., Winnipeg, Man.
Perka, Parduoda ir Maino Gatavus Nešiojimui Vyriškus ir Moteriškus Rūbus, Apavus. Namų Baldus—Rakandus. Karpenterių ir Mechanikų Įrankius. Medžioklės Šautuvus. Muzikalius Instrumentus. Žiūronus, Kemeras, Auksinius Žiedus, Laikrodžius ir Kitokius Įvairius Daiktus.
Prekes siunčia į visas Kanados dalis.
Nepatenkintiems pinigai grąžinami, išskaičius persiuntimo išlaidas.
Kainų katalogą "Monthly Bulletin" siunčiu veltui.

Dr. F. Rybak
M.D., C.M., L.M.C.C.
Gydytojas, Chirurgas ir Akušeris
Atlieku įvairias operacijas
Ofisas:
598 Selkirk Ave., Tel. 55 323
Rezidencija:
562 Alfred Ave., Tel. 54 000
Winnipeg, Man.

Advokatų Kontora
M. S. Millstone
455 Spadina Ave., Toronto
Telefonas: RA 5125
Rezidencijos EL 7922

Tel. WA. 5370
Harry R. Ranks Company
GRABORIUS
Patarnauju mieste ir apylinkėse be ekstra mokesčio, įskaitant Hamilton ir Whitby.
Laidotuvės net $55.00 pigumo
455-457 QUEEN ST. W. TORONTO

Lietuviai! Veskite Savo Reikalus Per DOMINION TICKET OFFICE
143 Queen Street West, Toronto, Ont. Phone WA. 6344
Seniausia ir patikimiausia laivakorčių kontora. Gyvuoja jau 22 metu. Laivakortės, pinigų persiuntimas, pilietybės popierių išėmimas, apdrauda ir daugelis kitų patarnavimų.
S. Heifetz, menedžeris

Tel. EL. 6579 — WA. 8714
BOYKACH & BOYKACH
Real Estate Agentai
Parduodame ir išrenduojame namus ir farmas. Iškolektuojame rendas.
Kas turite tų reikalų, kreipkitės pas mus.
Daugeliui lietuvių esame patarnavę.
133 GOREVALE AVE. Ofiso 429 ADELAIDE ST. W., TORONTO

Liet. TSR Knygų Rūmų Knygų Saugykla